

**UCHWAŁA NR XLII/230/21
RADY GMINY WIDAWA**

z dnia 18 stycznia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy
Widawa na lata 2021-2026”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i poz. 1378) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 i poz. 2369) Rada Gminy Widawa uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Widawa na lata 2021-2026, która stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Widawa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Przewodniczący Rady Gminy

Sławomir Stępnik

Załącznik do uchwały Nr XLII/230/21

Rady Gminy Widawa

z dnia 18 stycznia 2021 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA
GMINY WIDAWA
NA LATA 2021-2026**



WIDAWA, STYCZEŃ 2021

Spis treści:

I. Wprowadzenie	4
II. Metody pracy nad strategią	4
2.1. Podstawa opracowania i metody pracy nad strategią	4
2.2. Powołanie zespołu zadaniowego	4
2.3. Zadania zespołu zadaniowego	6
2.4. Dokumenty Strategiczne istotne dla rozwoju Gminy Widawa	8
III. Charakterystyka Gminy Widawa	9
3.1. Położenie geograficzne	9
3.2. Obszar i charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego	10
3.3. Ludność	11
3.4. Warunki i jakość życia mieszkańców	13
IV. Infrastruktura społeczna	17
4.1. Pomoc społeczna w Gminie Widawa	18
4.2. świadczenia pieniężne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie	20
4.2.1. Świadczenia z pomocy społecznej	20
4.2.2. Świadczenia rodzinne	21
4.2.3. Świadczenia wychowawcze, dobry start	25
4.3. Świadczenia niepieniężne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie	26
4.3.1. Posiłek	26
4.3.2. Usługi opiekuńcze	27
4.3.3. Umieszczenia w domach pomocy społecznej	28
V. Diagnoza sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Widawa - charakterystyka występujących problemów	29
5.1. Skala i rodzajów problemów społecznych	29
5.2. Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba	30
5.3. Bezrobocie	34
5.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego	37
5.5. Ubóstwo	39
5.6. Przemoc w rodzinie	39
5.7. Alkoholizm	41
VI. Diagnoza - ocena i oczekiwania mieszkańców (badanie ankietowe)	44
VII Analiza SWOT	55
VIII Misja i cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Widawa	57
8.1. Misja polityki społecznej w Gminie Widawa	57

8.2. Cele strategii polityki społecznej w Gminie Widawa	57
Cel. 1. Działania zmierzające do integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych	57
Cel. 2. Wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo -wychowawczymi	59
Cel. 3. Działania Gminy zmierzające do rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami	61
Cel. 4. Działania Gminy zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie	62
Cel. 5. Wsparcie osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa oraz realizacja przedsięwzięć zmierzających do redukcji tego zjawiska	63
8.3. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Widawa	64
IX. Podsumowanie	65

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi lokalny element polityki społecznej państwa. Jest dokumentem, który określa oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych.

Obowiązek tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, na mocy którego, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnymi uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Po okresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa na lata 2016-2020, nadszedł czas na wytyczenie nowych kierunków i zadań służących niwelowaniu niepożądanych zjawisk społecznych oraz wzmacnianiu mechanizmów dokonywania pozytywnych zmian w lokalnej społeczności.

Pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny, bądź też jakość życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i ich rodzin, umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Realizacja zadań wynikających z potrzeb ma umożliwić osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Takie zjawiska jak: ubóstwo osób i rodzin zwłaszcza starszych, bezrobocie, problemy egzystencji osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin szczególnie wielodzietnych, problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia i przemoc w rodzinach to poważne problemy społeczne, które stoją przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa na lata 2021-2026 to dokument wyznaczający kierunki i ramy dla planowanych działań, które mają na celu zapewnić mieszkańcom Gminy Widawa odpowiednią jakość życia i realizację ich podstawowych potrzeb. W miarę pojawiających się zmian w sytuacji społecznej może być ona poddawana stałej kontroli oraz uzupełniana o nowe cele i działania.

Opracowanie ostatecznego kształtu dokumentu wymaga:

- syntezy diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej,
- dokonania analizy potencjalnych możliwości i przyszłych wyzwań Gminy,
- wskazania działań umożliwiających osiągnięcie przyjętych celów,
- wskazania podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań,
- zaproponowania zasad wdrażania, monitoringu i aktualizacji strategii.

Opracowana strategia jest przykładem podjęcia działania polegającego na pomocy społecznej, którego zasadniczą funkcją jest udzielenie pomocy i wsparcia finansowego dla osób i rodzin zgłaszających się z prośbą o pomoc w rozwiązywaniu problemów. Istotą działania jest rozwój różnego rodzaju usług dla osób potrzebujących wsparcia, poradnictwa psychologicznego, prawnego, usług wsparcia dziennego dla osób samotnych niepełnosprawnych i wyspecjalizowanej pracy socjalnej. Praca ta jest istotnym elementem pomocy społecznej w dobie pogłębiających się problemów rodzin z terenu Gminy Widawa. Potencjałem dającym podstawę poprawnej realizacji założeń jest kadra pomocy społecznej oraz społeczne i instytucjonalne wsparcie współpracy pomiędzy podmiotami, które są zaangażowane w realizację zadań Gminy w sferze społecznej i rozwojowej.

II. Metody pracy nad strategią

2.1. Podstawa opracowania i metody pracy nad strategią.

Podstawą prawną do opracowania strategii jest art. 17, ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r., gdzie działanie to zostało sklasyfikowane jako zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym.

Diagnoza problemów społecznych w Gminie Widawa opracowana została na podstawie zgromadzonej bazy danych z ostatnich pięciu lat tj. 2015-2019. Dane zawarte w diagnozie pochodzą z następujących instytucji:

- Urzędu Gminy w Widawie,
- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie,
- Gminnego Samodzielnego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Widawie,
- Gminnego Ośrodka Oświaty w Widawie,
- Gminnego Domu Kultury w Widawie,
- Zespołu Interdyscyplinarnego w Widawie,
- Komisariatu Policji w Widawie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Łasku,
- danych z Głównego Urzędu Statystycznego,
- statystyk gminnych,
- analizy ankiet respondentów – mieszkańców Gminy Widawa.

2.2. Powołanie zespołu zadaniowego.

Pracę nad Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa na lata 2021-2026 zostały rozpoczęte powołaniem Zespołu Zadaniowego zgodnie z Zarządzeniem Nr 98/2020 Wójta Gminy Widawa z dnia 7 sierpnia 2020 roku w sprawie powołania Zespołu Zadaniowego do spraw opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa na lata 2021-2026 w składzie:

- Sławomir Stępnik - Przewodniczący Rady Gminy Widawa - członek zespołu,
- Sylwester Morawski - Wiceprzewodniczący Rady Gminy Widawa - członek zespołu,
- Agnieszka Galuś - Sekretarz Gminy Widawa - członek zespołu,
- Agnieszka Leopolska - Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie - przewodniczący zespołu,
- Dorota Sychniak - Starszy Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie - członek zespołu,
- Magdalena Piątek - Specjalista Pracy Społecznej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie - członek zespołu,
- Anna Korcewicz - Specjalista Pracy Socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie - członek zespołu,
- Joanna Cichecka - Asystent Rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie - członek zespołu,
- Małgorzata Kaźmierczak - Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej - członek zespołu,
- Kamil Kudzin - Dyrektor Gminnego Ośrodka Kultury w Widawie - członek zespołu,
- Zbigniew Parzybut - Kierownik Referatu Inwestycji, Środowiska i Spraw Komunalnych - członek zespołu,

- Aneta Namirowska - Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Urzędzie Gminy Widawa - członek zespołu,
- Bogusława Krysiak - p.o Dyrektora Szkoły Podstawowej w Chociwiu - członek zespołu,
- Radosław Błaszczyk - Komendant Komisariatu Policji w Widawie - członek zespołu,
- Andrzej Orlewski - Kierownik Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Widawie - członek zespołu,
- Urszula Olejniczak - Prezes Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego Sołtysów Gminy Widawa - członek zespołu,
- Małgorzata Frąckiewicz - Członek Stowarzyszenia Inicjatywa Kulturalno-Artystyczna Regionu „IKAR” - członek zespołu,
- Grzegorz Namirowski - Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie - członek zespołu,
- Marianna Banasiak - Prezes Stowarzyszenia ZdroWid - członek zespołu.

2.3. Zadania zespołu zadaniowego.

Zadaniem zespołu zadaniowego jest przygotowanie projektu uchwały Rady Gminy Widawie w sprawie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026. Do zadań zespołu zadaniowego należy w szczególności:

- przygotowanie założeń koncepcyjnych i metodologicznych do opracowania projektu Gminnej strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa na lata 2021-2026 (zwanej dalej w skrócie strategią),
- opracowywanie diagnozy problemów społecznych w gminie,
- sformułowanie misji, celów strategicznych i operacyjnych strategii,
- sformułowanie zadań priorytetowych,
- określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań,
- opracowanie projektu strategii,
- przedłożenie projektu strategii Wójtowi Gminy Widawa.

Ponadto do celów opracowania projektu strategii tj. diagnozy problemów społecznych w Gminie Widawa została opracowana ankieta dla społeczności lokalnej, która była dostępna na stronie www.widawa.finn.pl. Ankiety przeprowadzono w okresie od 26 sierpnia 2020 r. do 15 września 2020 r. wśród około 102 mieszkańców gminy. Raport z ankiety oraz dane statystyczne za lata 2015-2019 z poszczególnych instytucji pozwolił zespołowi na dokonanie wnikliwej analizy sytuacji gminy w obszarach: pomocy społecznej, przeciwdziałania alkoholizmowi, ochrony zdrowia, oświaty i wychowania, a także kultury i sportu, wyłonił listę kluczowych problemów, które wymagają rozwiązania w ramach strategii. Diagnoza stanu gminy na podstawie analizy danych i analizy przeprowadzonych ankiet stanowiła punkt wyjścia do wyboru priorytetów i ustalenia celów strategii.

2.4. Dokumenty Strategiczne istotne dla rozwoju Gminy Widawa.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026 jest dokumentem wieloletnim, który uwzględnia zapisy dokumentów na szczeblu lokalnym regionalnym, krajowym i europejskim. Powyższa strategia opracowania została w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

- Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności),
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS),
- Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK),
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego,

- Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020,
- Strategia Rozwoju Powiatu Łaskiego,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Łaskiego na lata 2016-2022.
- Strategia Rozwoju Gminy Widawa,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020,
- Powiatowy Program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2016-2025,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 - Nowy Wymiar Integracji,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020.

Pod wskazanymi dokumentami Strategia zgodna jest z założeniami polityki państwa, a także ustaw kompetencyjnych nakładających na administrację rządową oraz samorządową określone obowiązki. Działania określone w strategii opierają się na postanowieniach takich krajowych aktów prawnych jak:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
- ustawy z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1282);
- ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 r. poz. 1876);
- ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2019r., poz. 351);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869 późn. zm.);
- ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 266 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 roku kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, z późn. zm.);
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 658);
- ustawy z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2020 r. poz. 111 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tj. Dz. U. 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. 2019 r. poz. 2133);
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2001 roku w sprawie dodatków mieszkaniowych (Dz. U. Nr 156 poz. 1817 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821);
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1398 z późn. zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218);

- ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1427);
- ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1444);
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1392);
- ustawy z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2020 r., poz. 1348);
- ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277 z późn. zm.)
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r., poz. 852 z późn. zm.);
- Uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1409 z późn. zm.);
- uchwała Nr 80 Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry Start” (M.P. z 2018 r. poz. 514).

III. Charakterystyka Gminy Widawa

3.1. Położenie geograficzne.

Gmina Widawa jest jedną z 133 gmin wiejskich województwa łódzkiego, leżącą w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego w południowej części powiatu łaskiego. Ponadto jest jedną z największych gmin w powiecie łaskim pod względem powierzchni. Gmina składa się z 45 wsi, które tworzą 41 sołectw. Więcej niż jedną wieś liczą sołectwa Sarnów (Sarnów i Raczynów), Wincentów (Wincentów, Lucjanów i Przyborów) oraz Ochle (Ochle i Ochle-Kolonia).

Sąsiadami administracyjnymi gminy są takie gminy, jak:

- Sędziejowice (powiat łaski),
 - Zapolice (powiat zduńskowski),
 - Burzenin (powiat sieradzki),
 - Konopnica (powiat wieluński),
 - Rusiec, Szczerców i Żelów (powiat bełchatowski).
- Siedziba Miasta wojewódzkiego Łódź znajduje się w odległości 60 km od gminy Widawa.

3.1.1. Mapa województwa łódzkiego z podziałem na powiaty.



3.1.2. Mapa Powiatu Łaskiego z podziałem na gminy.



3.2. Obszar i charakterystyka elementów dziedzictwa kulturowego.

Gmina Widawa pod względem geograficznym położona jest na obszarze Kotliny Szczercowskiej i Wysoczyzny Łaskiej, jej obszar zajmuje 17804 ha. W skład gminy wchodzi 45 wsi, które tworzą 41 sołectw: Brzyków, Chociw, Chrusty, Chrzastawa, Dąbrowa Widawska, Dębina, Goryń, Górki Grabińskie, Grabówie, Izidorów, Józefów, Józefów Widawski, Klęcz, Kocina, Korzeń, Kąty, Las Zawadzki, Ligota, Łazów, Ochle, Osieczno, Patoki, Podgórze, Restarzew Cmentarny, Restarzew Środkowy, Rogóźno, Ruda, Sarnów, Sewerynów, Siemiechów, Świerczów, Widawa, Wielka Wieś A, Wielka Wieś B, Wincentów, Witoldów, Wola Kleszczowa, Zabłocie, Zawady, Kolonia Zawady, Zborów.

Przez teren gminy przebiega granica między śląsko-wielkopolskim a łódzkim regionem klimatycznym. Pod względem hydrograficznym, całość obszaru znajduje się w dorzeczu Warty. Do większych rzek przepływających przez gminę należą: Widawka i Nieciecz, zaś zachodnią granicę gminy stanowi rzeka Warta. Ponadto na terenie gminy swój bieg mają: rzeka Grabia w swym ujściowym odcinku do Widawki.

Duża część gminy, tj. 54,7% ogólnej powierzchni, znajduje się na terenie **Parku Krajobrazowego Międzyrzecza Warty i Widawki** i zajmuje pierwsze miejsce wśród 9 gmin pod względem powierzchni wchodzącej w skład tego Parku, a stanowi 38,7% całej jego powierzchni. Wschodnia część obszaru gminy znajduje się w strefie chronionego krajobrazu „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki”.

Gmina Widawa ma charakter rolniczy z przewagą gospodarstw tradycyjnych. Lasy i grunty leśne stanowią 1/5 powierzchni gminy, przy czym dominują lasy iglaste, szczególnie sosnowe, słynące z obfitości grzybów, co przyciąga ogromne rzesze grzybiarzy

z pobliskich miast. Użytki rolne stanowią ponad 70% ogólnej powierzchni gminy. Rolnicy specjalizują się głównie w uprawie zbóż, ziemniaków i buraków cukrowych, kukurydzy i ziół, zaś w hodowli dominuje głównie hodowla bydła z nastawieniem na produkcję mleka, chów bydła mięsnego i trzody chlewnej. Produkcja mleka zagospodarowywana jest przez spółdzielnie mleczarskie w Łasku, Szczercowie i Radomsku. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 7,51ha. Warunki klimatyczne ze względu na płaską, równinną rzeźbę terenu, dla rolnictwa określa się jako korzystne. Niekorzystnym natomiast czynnikiem dla rozwoju rolnictwa jest niewielkie zróżnicowanie gleb - 85% stanowią gleby bielcowe, a pozostała część także torfowe, bagienne, brunatne, czarne ziemie, rędziny i mady. Dodatkowy problem to przeważające małe rzeki oraz cieki, które przy niewielkiej sumie rocznych opadów i dużym poziomie parowania pozostają suche co powoduje niesprzyjające warunki dla rozwoju upraw. Jednym z elementów krajobrazu są też sady, głównie jabłoniowe.

Dobrze rozwiniętym przemysłem jest przemysł rolno-spożywczy, głównie przetwórstwo mięsa. Większość zakładów w Gminie Widawa stanowią zakłady małe zatrudniające niewiele osób (1-20). Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć osadniczą. Głównymi ośrodkami systemu osadniczego są miejscowości: Widawa, Chociw i Rogóźno jako największe i najlepiej wyposażone w usługi.

3.3. Ludność

Gminę Widawa zamieszkiwało 7 315 osób (stan na 31 grudnia 2019 r.). Analizując dane z tabeli poniżej można zauważyć, iż liczba mieszkańców w podanych latach systematycznie spadała, co dotyczy zarówno liczby kobiet, jak i mężczyzn. Wyjątkiem jest rok 2016, kiedy to liczba kobiet nie zmieniła się w stosunku do roku poprzedniego. Mimo to na przestrzeni 5 lat ogólna liczba ludności zmniejszyła się o 187 osób.

Tabela . Liczba ludności w gminie według płci w latach 2015 – 2019

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	7502	7474	7439	7393	7315
mężczyźni	3720	3692	3676	3652	3610
kobiety	3782	3782	3763	3741	3705

Źródło: UG Widawa

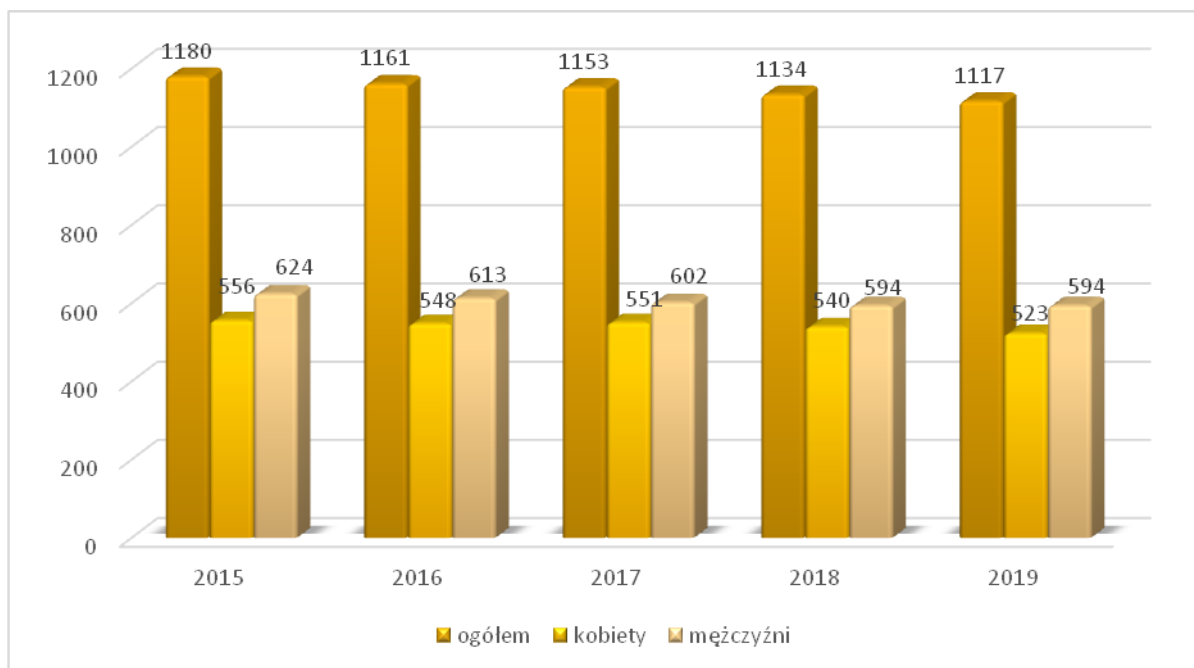
Wykresy zamieszczone poniżej przedstawiają strukturę demograficzną mieszkańców Gminy Widawa pod względem liczby osób w wieku przedprodukcyjnym (kobiety i mężczyźni poniżej 18 roku życia), produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 i mężczyźni w wieku 18-64) oraz poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 roku życia oraz mężczyźni powyżej 65 roku życia) w latach 2015-2019.

Odnosząc się do danych przedstawionych na wykresie poniżej w latach 2015-2019 liczba osób w wieku przedprodukcyjnym minimalnie malała z każdym rokiem, co z pewnością ma związek z ujemnym przyrostem naturalnym. Na przestrzeni badanych 5 lat ogólna liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w Gminie Widawa zmalała o 63 osoby. Tu przewagę liczebną ma grupa mężczyzn.

Jeśli chodzi o osoby w wieku produkcyjnym w badanym okresie widać, że ogólna liczba osób maleje. Na koniec 2019 roku osoby te stanowiły 60,45% ogółu mieszkańców Gminy. Tak jak w przypadku wykresu dotyczącego wieku przedprodukcyjnego tak i tutaj przoduje ilością osób grupa mężczyzn.

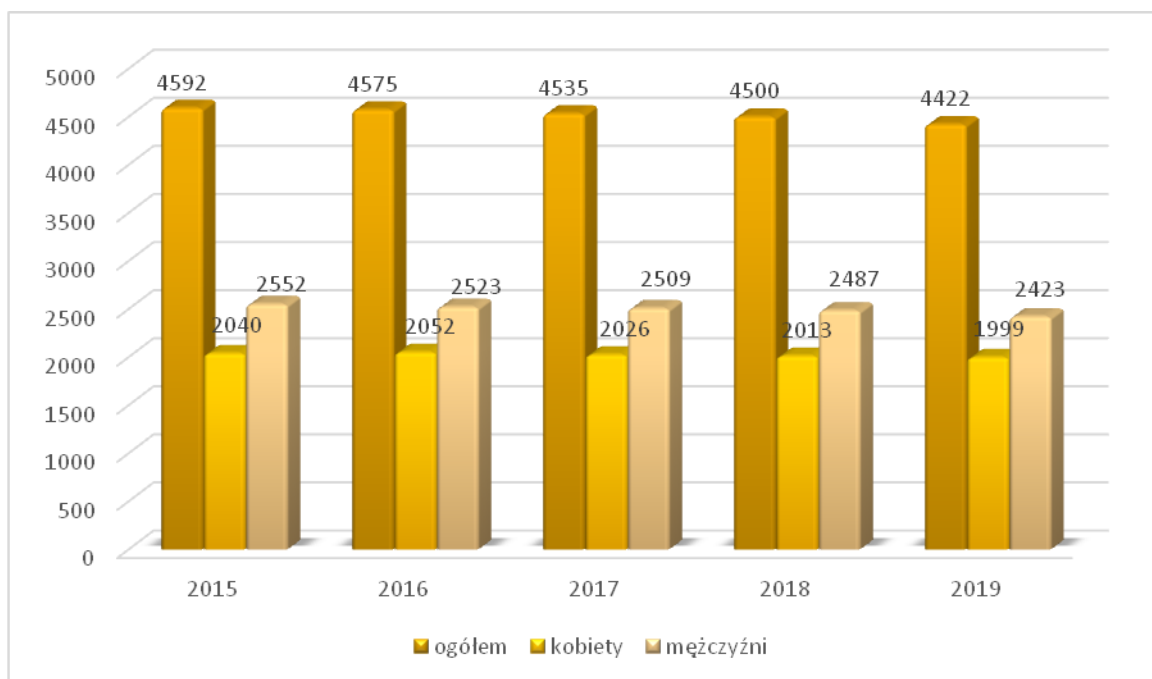
Patrząc na wykres 3 z danymi odnośnie wieku poprodukcyjnego widzimy, iż znaczną przewagę liczebną ma grupa kobiet. Ogólna liczba ludności w Gminie Widawa w wieku poprodukcyjnym systematycznie rośnie.

Wykres 1. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2015-2019:



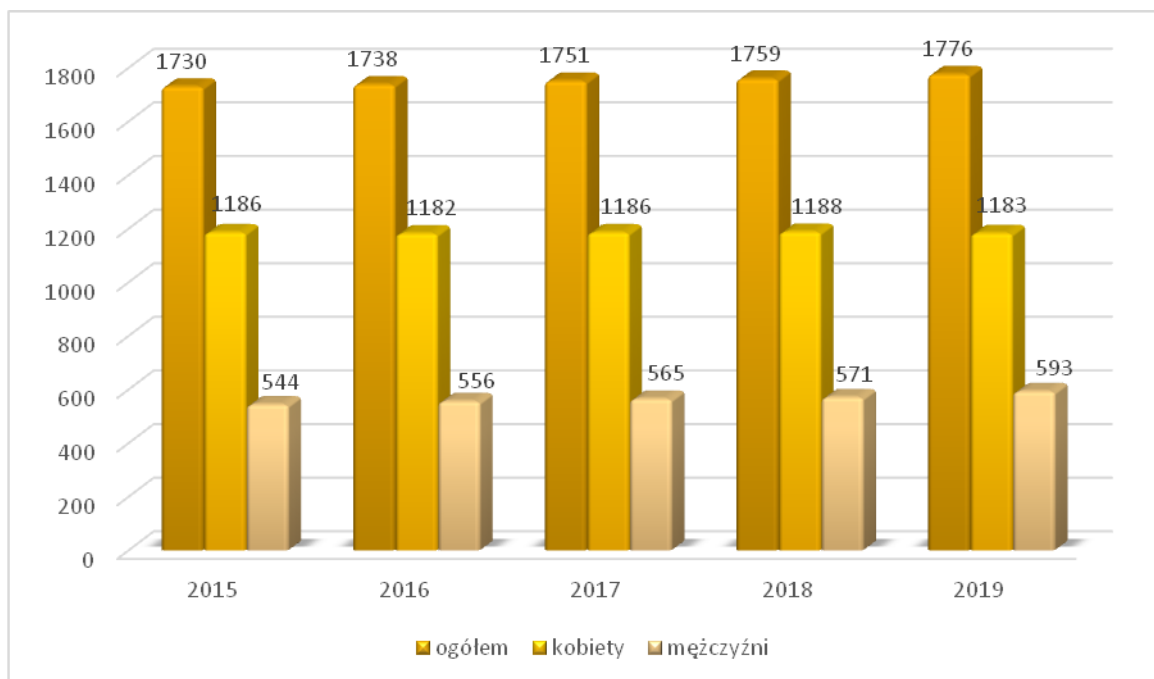
Źródło: GUS

Wykres 2. Liczba osób w wieku produkcyjnym w latach 2015-2019:



Źródło: GUS

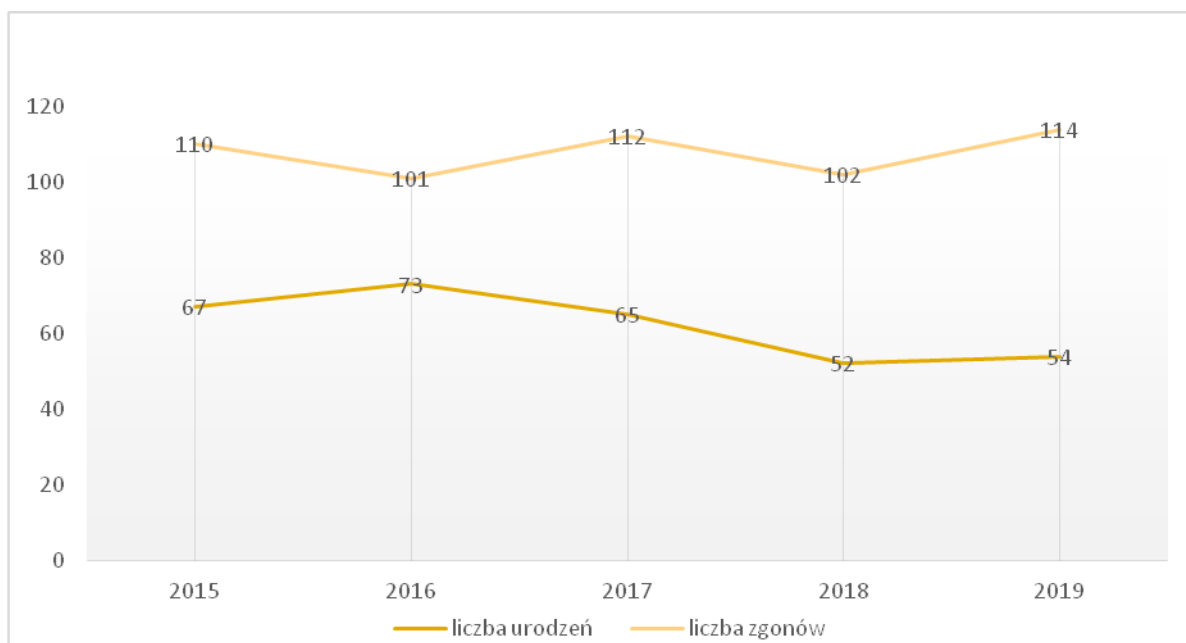
Wykres 3. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2015-2019:



Źródło: GUS

Na negatywny proces starzenia się Gminy wskazuje również utrzymujący się niski przyrost naturalny. Wykres poniżej przedstawia dynamikę zgonów i urodzeń jaka następowała w Gminie Widawa na przestrzeni lat 2015-2019. Przyrost naturalny najbardziej korzystny był w 2016 r. W ciągu całego analizowanego okresu liczba urodzeń wykazuje niewielką tendencję spadkową, za to liczba zgonów wzrosła o 7%.

Wykres 4. Liczba urodzeń oraz zgonów w latach 2015-2019



Źródło : GUS

3.4. Warunki i jakość życia mieszkańców.

Gmina posiada korzystne dla swoich mieszkańców środowisko przyrodnicze. Jest ono stosunkowo czyste. Jakość środowiska podnoszą wysokie walory przyrodnicze, gmina posiada

zwarte kompleksy lasów. Ponad 54% terenu gminy znajduje się w Parku Krajobrazowym Międzyrzecza Warty i Widawki.

Jakość życia w gminie podnosi wysoki stopień jej zwodociągowania. Gmina Widawa posiada sieć wodociagową, która wynosi 188,327km. Ocenia się, że do sieci wodociagowej przyłączonych jest ok. 2474 gospodarstw domowych i 79 przedsiębiorstw, co łącznie stanowi 7068 osób, a jedynie 12 gospodarstw domowych nie ma dostępu do sieci. Właścicielem jest Gmina Widawa a administratorem Gminny Zakład Usług Komunalnych w Widawie.

Gmina posiada dobry układ komunikacyjny. Korzystne połączenie komunikacyjne z regionem i krajem stwarzają przebiegające przez gminę drogi wojewódzkie: Sieradz-Szczerców (480), Łask-Wieluń (481) oraz drogi powiatowe o łącznej długości 47,8 km. Ponadto na terenie gminy mamy 46,493 km dróg o nawierzchni twardej i 39,624 km dróg o nawierzchni twardej ulepszonej, co w sumie stanowi łączną długość 86,117 km dróg gminnych.

Stacje paliw zlokalizowane są przy ul. Rynek Kościuszki 1 PKN „Orlen”, oraz przy ul. Kiełczygłowskiej 15 P.H.U.T „Aga” Agnieszka Ochocka.

Baza noclegowa na terenie Gminy Widawa funkcjonuje w oparciu o zasoby mieszkaniowe ludności. Funkcjonują tu dwa ośrodki gastronomiczne „Villa Paradise” w Widawie oraz „Grodzisko” w Zborowie.

Na terenie gminy znajdują się szkolne boiska sportowe, Kompleks Rekreacyjno-Sportowy przy Zespole Szkół w Widawie, stadion sportowy przy ulicy Ułańskiej oraz punkt informacji turystycznej w Gminnej Bibliotece Publicznej w miejscowości Widawa.

Opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy zapewnia między innymi Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej, gdzie Kierownikiem jest Pan Andrzej Orlewski. W skład Zakładu wchodzi:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Widawie, Rynek Kościuszki 11,
- Ośrodek Zdrowia w Brzykowie, Brzyków 21,
- Ośrodek Zdrowia w Chociwii, Chociw 137.

W SP ZPOZ przyjmują specjaliści - endokrynolog, ginekolog, psychiatra, kardiolog, rehabilitant, stomatolog i ortodonta ponadto działa również gabinet fizjoterapii, który finansowany jest ze środków Gminy Widawa. Na terenie gminy działalność prowadzi również Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Polimed, który posiada kontrakt z NFZ. Wyżej wymieniony ośrodek udziela świadczenia zdrowotne między innymi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, medycyny pracy, rehabilitacji medycznej, diagnostyki laboratoryjnej. Obecnie w Widawie działają dwie apteki oraz wiele prywatnych gabinetów lekarskich, w tym stomatologiczne.

W gminie Widawa funkcjonuje Publiczne Przedszkole w Widawie. We wrześniu 2018 roku oddano do użytku dzieci nowy, pasywny budynek (wyposażony w pompy ciepła, panele fotowoltaiczne, instalację solarną). Dzięki temu udało się zwiększyć liczbę dzieci, które mogą korzystać z usług przedszkola, w roku szkolnym 2019/2020 zostało objęte opieką przedszkolną 141 dzieci łącznie z oddziałem zamiejscowym w Brzykowie.

Edukację na poziomie podstawowym umożliwiają dwie szkoły, których organem prowadzącym jest Gmina Widawa są to: Szkoła Podstawowa im. Walentego Widawczyka w Widawie (wchodząca w skład Zespołu Szkół) oraz Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Chociwii z działającą od 2016 r. do sierpnia 2020r. filią w Ochlach. Gmina Widawa w ramach Zespołu Szkół w Widawie prowadzi Branżową Szkołę 1 stopnia, która umożliwia młodzieży kształcenie w zawodach: blacharz samochodowy, cukiernik, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, fryzjer, kucharz, mechanik pojazdów samochodowych, murarz - tynkarz, piekarz, sprzedawca, stolarz, wędliniarz. Szkoła kształci w cyklu 3-letnim.

Poza szkołami prowadzonymi przez Gminę, funkcjonuje Społeczna Szkoła Podstawowa w Restarzewie Cmentarnym, która jest jedyną placówką niepubliczną w gminie.

Upowszechnianiem czytelnictwa zajmuje się Gminna Biblioteka Publiczna w Widawie z filią Biblioteczną w Chociwiu. Łącznie zatrudnia ona 4 pracowników, w tym jedną osobę w Chociwiu. Biblioteka dysponuje ponad 23 tys. woluminów, a zapisanych do niej było 645 czytelników.

Tabela 2. Funkcjonowanie Gminnej Biblioteki publicznej w Widawie.

Placówka	Liczba woluminów	Wypożyczenia woluminów na zewnątrz	Liczba czytelników
Widawa	14 181	9 000	528
Chociw	8 917	2 414	117

Źródło: Dane z Gminnej Biblioteki.

Gminny Ośrodek Kultury w Widawie oferuje za to szereg zajęć zarówno dla dzieci jak i dorosłych, z różnych dziedzin:

- dziecięcy zespół wokálně-taneczny WESOŁE NUTKI, biorący udział w imprezach gminnych, np.: finał WOŚP, Dzień Kobiet, festyn rodzinny,
- Zespół Śpiewaczy WIDAWIANIE, skupiający 16 osób uczestniczących m.in. w Dniu Kobiet,
- amatorska grupa teatralna TACY SAMI, występująca m.in. w czasie finału WOŚP,
- młodzieżowa grupa taneczna (street dance), występująca m.in. na finale WOŚP oraz festynie rodzinnym,
- zajęcia wokalne, w których udział brała grupa 20 osób, również występujących na finale WOŚP, Dniu Kobiet i festynie rodzinnym,
- 15-osobowa orkiestra dęta uczestnicząca w Dniu Kobiet czy obchodach święta 3 Maja,
- koło plastyczne,
- nauka gry na gitarze, z której korzystało 15 osób, uczestniczących w Dniu Kobiet czy festynie rodzinnym,
- zajęcia sportowe, na których organizowana jest np. nauka gry w piłkę nożną.

Gminny Ośrodek Kultury w Widawie jest również organizatorem licznych imprez kulturalno-rozrywkowych, które mają przede wszystkim charakter lokalny. Wykorzystuje do tego celu współpracę z innymi jednostkami, jak Łódzkim Domem Kultury, Urzędem Gminy, Gminną Biblioteką Publiczną, Środowiskowym Domem Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej, placówkami edukacyjnymi z terenu gminy oraz placówkami kulturalnymi z sąsiednich gmin.

Przy GOK-u działa również świetlica, w której dzieci i młodzież z terenu gminy w godzinach pracy Ośrodka mogą korzystać z gier planszowych oraz innych dostępnych atrakcji, np. bilard, rzutki, telewizor. Raz w tygodniu z obiektu korzystają harcerze. Ponadto sale ośrodka są udostępniane sołectwu, stowarzyszeniom oraz klubom z terenu gminy. Organizowane są bezpłatne szkolenia m.in. dla rolników, bezrobotnych, przedsiębiorców i innych.

Zadania z zakresu promocji i rozwoju działalności sportowej realizują lokalne stowarzyszenia sportowe przy wsparciu finansowym i merytorycznym Gminy. Działalność sportową w zakresie piłki nożnej propagują przede wszystkim GKS Widawa, oraz Ludowy Zespół Sportowy Chrzastawa. Siatkówkę i inne gry zespołowe promuje Uczniowski Klub Sportowy Libero. Te oraz inne podmioty z terenu gminy współpracują przy organizacji imprez sportowych:

- bieg uliczny „Widawa na piątkę”, w ramach Biegów o Puchar Marszałka Województwa Łódzkiego pod nazwą „Biegnij w Łódzkie - w 80 km dookoła łódzkiego”;

- Turniej Piłki Nożnej Sołectw o Puchar Wójta Gminy Widawa, w którym uczestniczy nawet ok. 80 osób;
- Finał Weekendowej Ligi Piłki Siatkowej, kończący serię rozgrywek trwających od października do lutego (w 2020 r. odbyła się XVII. Edycja);
- Turniej o Puchar Wójta Gminy Widawa, gromadzący ok. 150 osób.

Na terenie gminy zlokalizowane są różnego rodzaju obiekty sportowe. Przy Zespole Szkół w Widawie funkcjonuje hala sportowa, w której w 2019 r. została wymieniona nawierzchnia. Również w Widawie znajduje się stadion sportowy. Ponadto w kilku miejscowościach zlokalizowane są siłownie zewnętrzne, dostępne nieodpłatnie dla mieszkańców (m.in. w Brzykowie, Restarzewie Cmentarnym, Widawie).

Jedną z gałęzi gospodarki jest turystyka. W przypadku gminy Widawa należy zaznaczyć, że nie posiada ona potencjału w postaci obiektów noclegowych czy gastronomicznych. Nie uczestniczy w targach turystycznych. Na jej terenie wyznaczono 4 szlaki rowerowe:

- Rogóźno - granica gminy Szczerców,
- Widawa - granica gminy Szczerców,
- Widawa - granica gminy Burzenin,
- Brzyków - granica gminy Burzenin.

Z punktu widzenia turystyki najważniejsze są walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy. Korytarze rzek Warty, Widawki, Grabi i Niecieczy - dzięki naturalnemu przebiegowi oraz działalności bobrów - zachęcają zarówno do wycieczek kajakowych, jak i prowadzenia obserwacji przyrodniczych, dlatego można zauważyć w gminie rozwijającą się turystykę kajakową zwłaszcza na dwóch pierwszych rzekach. Waler gminy stanowią także obszary chronione. Plan zagospodarowania przestrzennego wskazuje tereny przeznaczone pod działki rekreacyjne w miejscowościach Rogóźno, Siemiechów i Chrzastawa.

Na terenie Gminy Widawa aktywnie działają Stowarzyszenia na rzecz rozwoju różnych form życia kulturalno-społecznego mieszkańców Gminy Widawa.

Od 1999 roku na terenie Gminy Widawa działa Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Sołtysów Gminy Widawa, które tworzą sołtysi Gminy Widawa. Stowarzyszenie zajmuje się m.in.:

- promocją sołeckich inicjatyw kulturalnych, gospodarczych, ekologicznych jako zasadniczego środka poprawiania efektywności działań sołtysów i gospodarki sołeckiej,
- doskonaleniem współdziałania sołtysów z władzami gminnymi oraz organizacjami społeczno-politycznymi, kulturalnymi i gospodarczymi,
- wspieraniem przedsiębiorczości i wyzwalaniem inicjatyw społecznych na terenach wiejskich.

Kolejnym stowarzyszeniem, które rozpoczęło swoją działalność w marcu 2007 roku jest Stowarzyszenie „Ikar” Inicjatywa Kulturalno-Artystyczna Regionu. Stowarzyszenie działa na rzecz rozwoju i promocji kultury i sztuki w Widawie. W ramach swojej działalności stowarzyszenie organizuje wystawy dzieł sztuki znanych artystów, wystawy fotografii, warsztaty artystyczne, opracowuje i publikuje wydawnictwa historyczne, organizuje spotkania historyczne, uczestniczy w uroczystościach o charakterze kulturalno-historycznych, realizuje projekty dotacyjne, współpracuje z instytucjami i organizacjami o podobnych obszarach działania. Prezesem stowarzyszenia jest Pan Jacek Frąckiewicz - malarz, grafik, ilustrator, laureat 91 nagród i wyróżnień krajowych i zagranicznych, Honorowy Obywatel Gminy Widawa.

Na terenie Gminy Widawa od czerwca 2016 roku działa „Stowarzyszenie Integracyjne ZdroWid”. Celem Stowarzyszenia jest rozwijanie różnorodnych form życia kulturalno-oświatowego, towarzyskiego i wypoczynku dla ludzi starszych, rozbudowanie zainteresowań, potrzeb oraz aktywizacji kulturalno-oświatowej ludzi starszych w środowisku zamieszkania,

organizowanie wypoczynku i imprez kulturalno-oświatowych dostosowanych do zainteresowań członków Stowarzyszenia, rozwijanie zainteresowań i potrzeb kulturalnych przez organizowanie odczytów, pogadanek, zespołów amatorskich, kółek zainteresowań. Celem Stowarzyszenia jest podejmowanie działań w zakresie zaspokajania potrzeb i udzielania pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych. Stowarzyszenie liczy obecnie 31 członków - seniorów z terenu Gminy Widawa.

Ponadto kwestie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Widawa pełni Komenda Powiatowa Policji w Łasku, zaś w samej Widawie zlokalizowany jest Komisariat Policji w Widawie (obsługujący także gminę Sędziejowice). Do zajmowania się sprawami gminy wyznaczony jest dzielnicowy, łączna liczba policjantów w komisariacie to 10. Policjanci pełnią służbę w nowym wybudowanym budynku, oddanym w kwietniu 2020 r. do użytku. Gmina Widawa przeznaczyła na jego budowę działkę, natomiast koszt budowy (ponad 3 mln zł) został pokryty ze środków Funduszu Modernizacyjnego.

Według danych opracowanych przez Komisariat Policji w Widawie wśród stwierdzonych przestępstw należy wskazać: zniszczenie mienia, kradzieże mienia, przestępstwo przeciwko życiu, przestępstwa narkotykowe, kradzież z włamaniem, kierowanie w stanie nietrzeźwości, wypadki, procedura Niebieska Karta, postępowanie o znęcanie się.

Tabela 3. Dynamika przestępczości w wybranych kategoriach w latach 2015-2019 na terenie Gminy Widawa przedstawia się następująco.

Rodzaje popełnionych przestępstw na terenie Gminy Widawa	2015	2016	2017	2018	2019
Zniszczenie mienia	1	4	2	2	2
Przestępstwo przeciwko życiu i zdrowiu	2	5	7	1	5
Procedura Niebieska Karta	16	16	12	15	8
Wypadki	4	4	3	2	3
Kradzieże mienia	10	7	10	3	13
Kradzież z włamaniem	14	4	8	7	3
Kierowanie w stanie nietrzeźwości	18	13	13	9	23
Przestępstwa narkotykowe	1	1	1	0	1
Postępowanie o znęcanie się	6	6	5	2	1

Źródło: Komisariat Policji w Widawie, 2020r.

Analizując dane z lat 2015-2019 należy stwierdzić, iż najbardziej dokuczliwymi społecznie jest kierowanie w stanie nietrzeźwości, kradzieże mienia oraz przemoc domowa i prowadzona procedura Niebieskiej Karty.

Ponadto Komisariat Policji w Widawie prowadził w latach 2015-2019 szereg działań służących profilaktyczno-edukacyjnych dla dzieci oraz młodzieży celem zwalczania narastającego problemu demoralizacji i przestępczości wśród nieletnich.

Istotnym zagadnieniem dotyczącym bezpieczeństwa jest bezpieczeństwo przeciwpożarowe. Dbają o nie Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Łasku oraz 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Widawie, Brzykowie, Chociwii, Rogóźnie, Restrzewie Cmentarnym, Dąbrowie Widawskiej, Ochlach, Kocinie i Patokach. Do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego włączone są jednostki z Widawy, Chociwii i Brzykowa. Największymi jednostkami są: Widawa (43 strażaków), Brzyków (34) oraz Dąbrowa Widawska z Ochłami (po 32).

IV. Infrastruktura społeczna.

4.1. Pomoc społeczna w Gminie Widawa.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania z pomocy społecznej w Gminie Widawa realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie powołany w dniu 28 lutego 1990 roku Uchwałą Nr XI/51/90 Gminnej Rady Narodowej w Widawie. Obszarem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie jest Gmina Widawa w strukturę, której wchodzi 41 sołectw. Siedziba Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie znajduje się w budynku Urzędu Gminy Widawa pod adresem ul. Rynek Kościuszki 10, 98-170 Widawa. Bieżący nadzór nad działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie sprawuje Wójt Gminy Widawa, zaś działalnością Ośrodka kieruje Kierownik GOPS.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie realizuje zadania własne i zlecone gminie z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych, wynikające z Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie uchwalonego przez Radę Gminy Widawa uchwałą Nr LXII/371/18 Rady Gminy Widawa z dnia 28 czerwca 2018 roku (Dz. Urz. Województwa Łódzkiego z 2018 r. poz. 3773). Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w swojej strukturze zatrudnia 15 osób na stanowiskach: kierownik 1- osoba, główna księgowa – 1 osoba, pracownik socjalny - 5 osób, referent - 2 osoby, administrator - 1 osoba, asystent rodziny 2 osoby, opiekun - 2 osoby, technik administracji - 1 osoba.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. udzielają pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, w której nie są w stanie poradzić sobie z rozwiązaniem problemu. Klienci to także osoby o niskich dochodach, osoby bezrobotne, niepełnosprawne, przewlekłe

chorzy, osoby niezaradne życiowo, osoby z problemem uzależnień, opuszczające zakłady karne, bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, ofiary i sprawcy przemocy domowej, osoby samotne w tym starsze wymagające wsparcia w formie usług opiekuńczych lub umieszczenia w instytucjach zapewniających całodobową opiekę. Coraz częściej z pomocy społecznej korzystają osoby i rodziny, które wymagają wsparcia w wypełnianiu swoich ról rodzinnych i społecznych. Takie, które wymagają integracji i aktywizacji społecznej i zawodowej. Osobom starszym, niepełnosprawnym ośrodek zapewnia pomoc w formie usług opiekuńczych, szeroko rozumianą pracę socjalną (pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w załatwianiu spraw w instytucjach służby zdrowia, kontakt z rodziną), a także skompletowaniu dokumentacji do Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych lub Domów Pomocy Społecznej, lub na Komisje Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Pomoc osobom z problemem alkoholowym prowadzi Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie oraz Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca przy Urzędzie Gminy w Widawie.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Do głównych zadań ośrodka należą:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej,
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integrację ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa, przyznawanie zasiłków stałych, celowych i okresowych,
- udzielenie pomocy w formie świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, funduszu alimentacyjnego, świadczenia „dobry start”,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,
- prowadzenie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- wspieranie rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu władzy rodzicielskiej.

Budżet na zadania pomocy społecznej w latach 2015-2020 wyglądał następująco:

Tabela 4. Budżet na zadania pomocy społecznej w latach 2015-2019

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Budżet ogółem	3.889 548,90	8.072 103,27	9.307 027,98	8.723 983,43	9.661 010,86
Budżet na zadania własne	1.311 702,85	1.414 695,47	1.581 775,25	1.497 755,75	1.615 359,88
Budżet na zadania zlecone	2.577 846,05	6.657 407,80	7.725 252,73	7.226 227,68	8.045 650,98

Źródło: Opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

4.2. Świadczenia pieniężne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie.

4.2.1. Świadczenia z pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie świadczy różne formy pomocy społecznej, są to świadczenia pieniężne, świadczenia niepieniężne oraz aktywna integracja.

Prawo do świadczeń pieniężnych przysługujących na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. przysługują osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej. Od dnia 1 października 2018 roku kryteria dochodowe wynoszą:

- dla osoby samotnie gospodarującej jest dochód nie przekraczający kwoty **701 zł**,
- dla osoby w rodzinie - kwota **528 zł**,

Rodzaj, forma i kwota przyznanego świadczenia powinna być odpowiednia do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Osoby (rodziny), których dochód przekracza powyższe kryteria dochodowe, a znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, mogą również ubiegać się o pomoc finansową z pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 roku wypłacał następujące świadczenia pieniężne:

- **zasilek stały** wypłacany z tytułu niepełnosprawności **49** rodzinom (2018 rok - 55 rodzin).

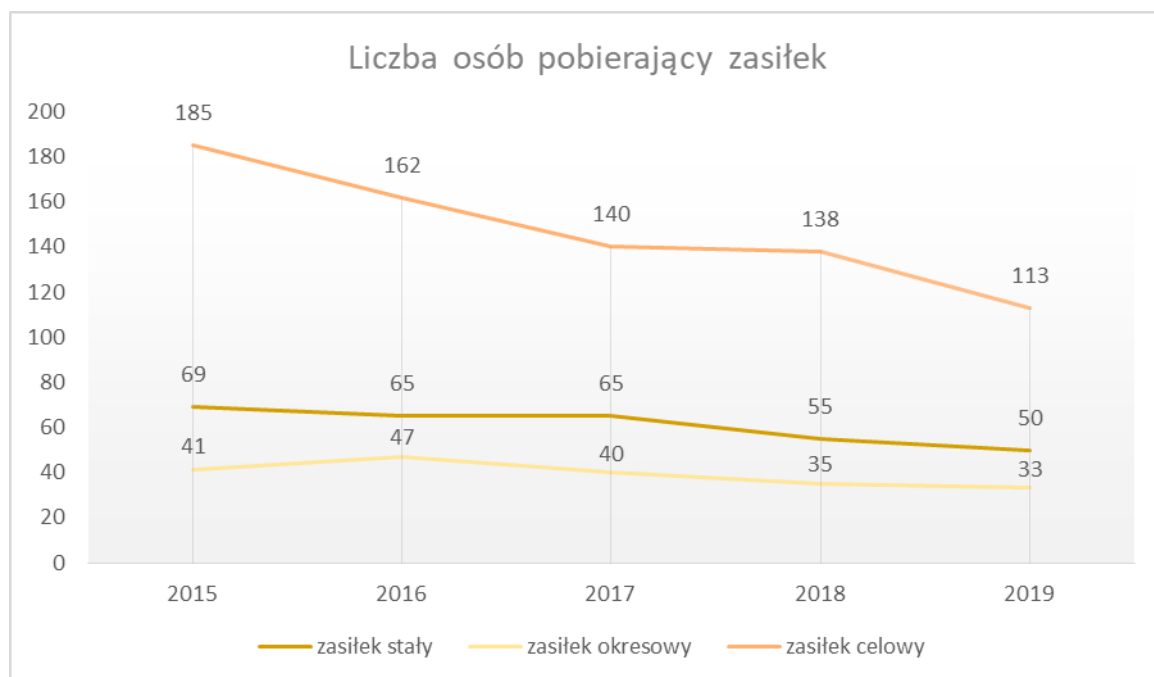
Kwota wypłaconego w 2019 r. zasiłku stałego wyniosła **276.147,11 zł** natomiast kwota składek zdrowotnych opłaconych od osób pobierających ww. świadczenie wyniosła **23.961,86 zł**. Zarówno zasiłek stały, jak i składka NFZ, pokrywane są 100% z dotacji celowej budżetu państwa.

- **zasilek okresowy** wypłacany z powodu długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia. W 2019 roku przyznano **33** rodzinom pomoc w formie zasiłków okresowych na łączną kwotę **48.335,68 zł**, dotacja - 43.038,75 zł, wkład Gminy Widawa - 5.296,93 zł.

- **zasilek celowy** przyznaje się w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części kosztów lub całości zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. Również osobom bezdomnym, w ramach zasiłku celowego można pokryć koszty świadczenia zdrowotnego lub biletu kredytowanego. Ośrodek przyznał w 2019 roku, zasiłki celowe dla 111 rodzin. Zasiłki celowe wypłacono na łączną kwotę **77.427,48 zł**.

W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego można przyznać **specjalny zasiłek celowy** w wysokości nie przekraczającej kryteria dochodowe ustalone w ustawie o pomocy społecznej. W roku 2019 Ośrodek wypłacił 56 rodzinom specjalne zasiłki celowe na łączną kwotę **47.645,00 zł**.

Wykres 5. Liczba osób pobierających zasiłki stałe, zasiłki okresowe, celowe w latach 2015-2019.



Źródło: Opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

Tabela 5. Liczba świadczeń oraz kwota świadczeń z podziałem na lata 2015-2019

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
zasiłek stały					
Liczba świadczeń	704	653	628	559	498
Kwota świadczeń	303.080,15	326.274,53	316.225,90	287.959,51	276.147,11
zasiłek okresowy					
Liczba świadczeń	93	119	121	111	120
Kwota świadczeń	31.466,84	39.191,27	42.430,84	40.083,27	48.335,68
zasiłek celowy					
Liczba świadczeń	367	283	228	214	184
Kwota świadczeń	93.918,00	97.736,23	96.322,70	84.473,70	77.427,48

Źródło: Opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

4.2.2. Świadczenia rodzinne

Kolejną formą pomocy jaką realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych są świadczenia

rodzinne. Należą do nich zasiłki rodzinne oraz siedem różnych dodatków, przyznawanych na wniosek strony, w zależności od aktualnej sytuacji rodziny:

- dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu urodzenia dziecka 1000 zł miesięcznie,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka 400 zł miesięcznie,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 193 zł miesięcznie,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego dziecko do 5 lat - 90 zł miesięcznie, dziecko powyżej 5 lat - 110 zł miesięcznie,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania 69 zł miesięcznie dojazd, 113 zł miesięcznie pobyt w bursie lub internacie,
- dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej 95 zł na trzecie i kolejne dziecko,

W katalogu świadczeń rodzinnych są również:

- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka 100 0zł jednorazowo,
- świadczenie rodzicielskie 1000 zł miesięcznie przez 12 miesięcy,
- świadczenie pielęgnacyjne 1830 zł miesięcznie,
- zasiłek pielęgnacyjny 215,84 zł miesięcznie,
- specjalny zasiłek dla opiekuna 620 zł miesięcznie,

Świadczenia rodzinne mają na celu pokrycie wydatków związanych z utrzymaniem dziecka, o które mogą ubiegać się osoby uprawnione, po spełnieniu kryteriów określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych, które na dzień 1.11.2020 roku wynosi 674 zł na osobę w rodzinie, w sytuacji kiedy wnioskodawca ubiega się o świadczenie rodzinne na dziecko legitymujące orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności kryterium dochodowe wynosi 764 zł.

Do Działu Świadczeń Rodzinnych w GOPS Widawa w roku 2019 wpłynęły 392 wnioski o przyznanie świadczeń rodzinnych.

Na podstawie analizy danych statystycznych GOPS Widawa, które przedłożone są w tabeli 12 ww. strategii zauważalna jest tendencja spadkowa co do liczby wypłacanych świadczeń rodzinnych na przełomie ostatnich pięciu lat 2015-2019 r. W 2019 roku wypłacono 6329 świadczeń rodzinnych na łączną kwotę 2.300.020,63 zł.

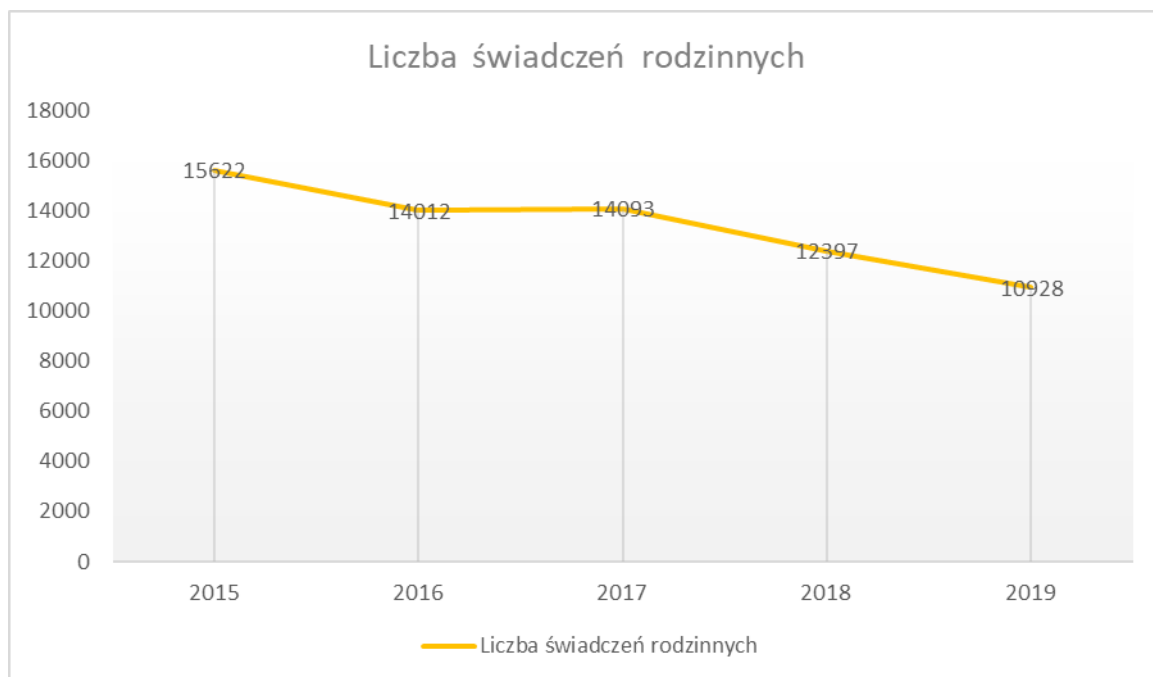
Dział Funduszu Alimentacyjnego w GOPS Widawa realizuje również świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego zatwierdzonego przez sąd, kancelarie komorniczą, jeżeli egzekucja jest bezskuteczna. W związku z realizacją ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów w 2019 roku wypłacono 435 świadczeń na łączną kwotę 151 856,00 zł.

Tabela 6. Liczba świadczeń i kwoty wypłacanych świadczeń rodzinnych w Gminie Widawa w latach 2015-2019

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Zasilek Rodzinny					
Liczba świadczeń	8.699	7.695	7.732	6.884	5.740
Kwota Świadczeń	885.909	870.624	912.806	805.022	673.794
Dodatki do zasiłku					
Liczba świadczeń	3.797	3.367	3.346	2.792	2.452
Kwota świadczeń	373.419	397.069	424.690	353.295	291.291
Zasilek pielęgnacyjny					
Liczba świadczeń	1.523	1.280	1.414	1.382	1.499
Kwota świadczeń	233.019	198.442	216.342	218.516	283.830
Świadczenie pielęgnacyjne					
Liczba świadczeń	237	233	243	247	291
Kwota Świadczeń	263.480	300.997	337.736	358.764	452.401
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego					
Liczba świadczeń	563	593	544	503	435
Kwota Świadczeń	201.330	208.010	191.282	168.570	151.856
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka					
Liczba świadczeń	53	66	56	46	36
Kwota Świadczeń	53.000	66.000	56.000	46.000	36.000
Zasilek dla opiekuna					
Liczba świadczeń	301	191	142	84	53
Kwota Świadczeń	143.364	99.020	73.211	43.954	32.720
Specjalny zasiłek opiekuńczy					
Liczba świadczeń	449	412	388	305	310
Kwota Świadczeń	214.640	210.121	198.103	156.511	187.701
Świadczenie rodzicielskie					
Liczba świadczeń	-	175	228	154	112
Kwota Świadczeń	-	157.372	212.032	141.222	102.504

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

Wykres 6. Ogółem liczba świadczeń rodzinnych na lata 2015-2019.



Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

Tabela 7. Informacja z realizacji świadczeń rodzinnych w okresie od 01.01.2019 r. – 31.12.2019 r. w gminie Widawa.

Świadczenia	Realizacja świadczeń w roku bieżącym		
	Liczba osób	Ilość świadczeń	Wartość wypłaconych świadczeń
zasiłek rodzinny (a+b+c), z tego:	489	6329	708.316,65
a. zasiłek rodzinny na dziecko w wieku do ukończenia 5 r. ż.	X	1564	145.490,63
b. zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 5 r. ż. do ukończenia 18 r. ż.	X	4192	491.596,16
c. zasiłek rodzinny na dziecko w wieku powyżej 18 r. ż. do ukończenia 24 r. ż.	X	573	712.69,86
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	16	140	52.594,10
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	31	31	19.878,55
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	19	195	36.966,00
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	28	298	30.525,28
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	343	757	33.570,54
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.	150	1085	74.778,25
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	62	620	56.930,81
zasiłek pielęgnacyjny	123	1499	283.830,34
świadczenie pielęgnacyjne	24	291	452.400,70
specjalny zasiłek opiekuńczy	26	310	187.700,60
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	36	36	36.000

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	32	435	151.856,00
Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	38	402	119.047,28
zasilek dla opiekuna	4	53	32.700
Świadczenie rodzicielskie	10	112	102.500,90
Koszty obsługi	X	x	72.280,63
Ogółem	X	x	2.451.876,63

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

4.2.3. Świadczenia wychowawcze, dobry start.

Od 2016 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie realizuje je jako zadanie zlecone z administracji rządowej z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci. Celem Programu Rodzina 500 plus jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, z tym opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Świadczenie to przysługuje do ukończenia przez dziecko 18-tego roku życia. Od lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na wniosek rodzica na każde dziecko do 18 roku życia, przy rozpatrywaniu wniosków nie jest uwzględniany dochód rodziny. Liczba rodzin pobierających świadczenia wychowawcze z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie wynosiła 751 rodzin. Wydatki na wypłatę świadczeń wychowawczych w 2019r. wyniosły 5.236.195,70zł.

Od 2018 roku Dział Świadczeń Wychowawczych w GOPS Widawa realizuje nowe zadanie z zakresu zadań zleconych tzw. 300+, którego zasady przyznawania i wypłacania określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start”. Program obejmuje dzieci wychowujące się zarówno w rodzinach, jak i te przebywające w pieczy zastępczej. Wsparcie z programu „Dobry Start: przysługuje rodzicom, opiekunom prawnym i faktycznym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, a także dyrektorom placówek opiekuńczo-terapeutycznych. W Gminie Widawa w 2018 roku wypłacono 565 rodzinom świadczenie Dobry Start na 775 dzieci, co przedłożyło się na kwotę wypłaconych świadczeń 232.500,00zł. W 2019 roku wypłacono 563 rodzinom świadczenie Dobry Start na 774 dzieci, co przedłożyło się na kwotę wypłaconych świadczeń 232.200,00zł.

Tabela 8. Liczby rodzin pobierających świadczenie wychowawcze „Rodzina 500+” w latach 2016-2019.

Rok	Świadczenia wychowawcze	
2016	Liczba rodzin pobierających świadczenie	576
	Liczba dzieci korzystających ze świadczenia	879
	Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych	7380
	Kwota wypłaconych świadczeń	3.674.629,10
2017	Liczba rodzin pobierających świadczenie	631
	Liczba dzieci korzystających ze świadczenia	909
	Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych	9589
	Kwota wypłaconych świadczeń	4.771.092,67
2018	Liczba rodzin pobierających świadczenie	558
	Liczba dzieci korzystających ze świadczenia	827
	Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych	8784
	Kwota wypłaconych świadczeń	4.379.117,00
2019	Liczba rodzin pobierających świadczenie	751
	Liczba dzieci korzystających ze świadczenia	1120
	Liczba wypłaconych świadczeń wychowawczych	10506
	Kwota wypłaconych świadczeń	5.236.195,70

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Widawie - Dział Świadczeń wychowawczych 2020

Tabela 9. Program „dobry start” w latach 2018-2019.

Rok	Program „Dobry Start”	
2018	Liczba rodzin korzystających z programu	565
	Liczba dzieci korzystających z programu	775
	Wyplacona kwota	232.500,00
2019	Liczba rodzin korzystających z programu	563
	Liczba dzieci korzystających z programu	774
	Wyplacona kwota	232.200,00

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Widawie 2020

4.3. Świadczenia niepieniężne realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku art. 36 ust. 2 wyszczególnia następujące świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenie społeczne,
- pomoc rzeczową, w tym ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawianie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencję kryzysową,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,

usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W Gminie Widawa wśród katalogu świadczeń niepieniężnych z pomocy społecznej mieszkańcy gminy najczęściej wnioskuje o pracę socjalną, posiłek, usługi opiekuńcze, składki na ubezpieczenie zdrowotne, umieszczenie w domu pomocy społecznej, schronienie.

4.3.1. Posiłek

Ponadto w latach 2014-2018 Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również wieloletni program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. W ramach tego programu dożywianiem zostały objęte osoby starsze, samotne, niepełnosprawne, uczniowie szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych, a także dzieci młodsze, nieobjęte obowiązkiem szkolnym.

Od stycznia 2019 roku program został zastąpiony programem „Posiłek w szkole i w domu”

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie w ramach udzielania świadczeń niepieniężnych przyznaje pomoc w realizowanego programu. Pomocy takiej udzielono w 2019 roku **84** osobom z terenu gminy Widawa na łączną sumę **34 238,00 zł** (dotacja - **25 400,00 zł**, środki własne - **8 838,00 zł**). Program w ramach modułu I i II pozwala na skuteczne udzielenie pomocy uczniom i dzieciom oraz osobom dorosłym wymagającym wsparcia w zapewnieniu

posiłku lub produktów żywnościowych. W ramach modułu III Gmina Widawa w 2019 roku nie korzystała z dotacji.

Tabela 10. Liczba świadczeń i osób korzystających z programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w latach 2015-2018 oraz Posilek w szkole i w domu 2019.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób	257	210	192	176	84
Liczba Świadczeń	30363	21573	17203	10470	5535
Kwota świadczeń	101355,00 zł	89545,00 zł	79723,00 zł	54770,00 zł	34238,00 zł

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

Wykaz placówek oświatowych, w których dofinansowane były posiłki dla dzieci i młodzieży w 2019 r. na terenie Gminy Widawa:

- Zespół Szkół w Widawie, ul. Wieluńska 17, 98- 170 Widawa,
- Szkoła Podstawowa w Chociwiu 191, im. Jana Pawła II, 98-170 Widawa,
- Publiczne Przedszkole w Widawie, ul. Nowy Rynek 14, 98-170 Widawa,
- Społeczna Szkoła w Restarzewie Cmentarnym, 98-170 Widawa.

Wykaz placówek oświatowych, w których dofinansowane były posiłki dla dzieci i młodzieży w 2019 roku, do który uczęszczały dzieci i młodzież, znajdujące się w poza terenem gminy Widawa.

- Zespół Szkół w Zduńskiej Woli, ul, Okrzei 11, 98-220 Zduńska Wola,
- Zespół Szkół w Burzeninie, ul, Sieradzka 11, 98-260 Burzenin,
- Zespół Szkół w Szczercowie, ul. Piłsudskiego 66, 97-420 Szczerców,
- Bursa Szkolna w Bełchatowie, ul, Czapliniecka 66, 97-400 Bełchatów,
- Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Wojsławicach, Wojsławice 118, 98-220 Zduńska Wola,
- Międzyszkolna Bursa w Wieluniu, ul. Wojska Polskiego 32, 98-300 Wieluń.

4.3.2. Usługi opiekuńcze.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie świadczy usługi opiekuńcze w formie świadczeń niepieniężnych. Obejmują one pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

W 2019 roku usługi na terenie Gminy Widawa usługi opiekuńcze były świadczone przez osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę na stanowisku opiekun w ośrodku pomocy społecznej w wymiarze etatowym 1,5 etatu. Usługi opiekuńcze przyznawane są na podstawie decyzji administracyjnej zawierającej ilość godzin oraz odpłatność wydawaną na podstawie wywiadu środowiskowego przeprowadzonego w miejscu zamieszkania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie świadczył usługi na rzecz osób samotnych z terenu Gminy Widawa, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione. Przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze w 2019 roku przyznano 16 osobom w formie **2785** świadczeń na kwotę **73.743,15 zł**.

Powyższe usługi były świadczone w miejscu zamieszkania osób, którym przyznano usługi opiekuńcze.

Tabela 11. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2015-2019

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób	4	6	7	5	16
Liczba świadczeń	1502	1976	2684	2011	2785

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

4.3.3. Umieszczenia w domach pomocy społecznej.

Inną formą pomocy społecznej jaką realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie jest umieszczenie osób, które wymagają całodobowej opieki i pomocy ze strony osób innych a rodzina i świadczone usługi opiekuńcze nie wystarczają by zaspokoić niezbędne potrzeby tych osób.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej: osobie wymagającej całodobowej opieki powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę wymagającą tej formy wsparcia kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego na umieszczenie w domu pomocy społecznej. W 2019 roku odpłatność za DPS wynosiła **249 820,31 zł.**

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie w 2019 roku skierował 2 osoby do Domów Pomocy Społecznej. Na dzień 31.12.2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie pokrywa częściowo koszty pobytu 12 mieszkańców z terenu Gminy Widawa na łączną kwotę: **249 820,31 zł.**

Mieszkańcy Gminy Widawa zostali umieszczeni w następujących domach pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej Sieradzu, ul, Armii Krajowej 34, 98-200 Sieradz.
- Domu Pomocy Społecznej w Sieradzu -Filia w Witowie,
- Dom Pomocy Społecznej w Przetówku 1, 98-240 Szadek,
- Dom Zgromadzenia Sióstr Urszulanek SJK ul. Dominikańska 16, 98-200 Sieradz.

Tabela 12. Liczba osób umieszczonych w DPS i wydatkowana kwota w latach 2015-2019.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób	7	12	16	14	12
Liczba świadczeń	80	114	158	122	110
Kwota świadczeń	154 148	228 851	284 130	248 207	249 820

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie w 2019 roku wydał 10 decyzji do Narodowego Funduszu Zdrowia w kwestii opłacania składek zdrowotnych dla osób nie posiadających ubezpieczenia zdrowotnego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Powiatowym Urzędzie Pracy w Łasku.

W kwestii udzielenia schronienia osobom bezdomnym w miesiącu marcu 2019 roku udzielono schronienia jednej osobie bezdomnej po opuszczeniu domu pomocy społecznej.

V. Diagnoza sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Widawa - charakterystyka występujących problemów

5.1. Skala i rodzaj problemów społecznych.

Część mieszkańców w konsekwencji licznych zmian zachodzących w sferze polityki gospodarczej i społecznej oraz w wyniku zdarzeń losowych, doświadcza w różnym stopniu problemów życiowych o różnych nasileniu, których rozwiązania poszukuje m.in. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Widawie.

Wg stanu na koniec roku 2019 Gmina Widawa liczyła 7315 mieszkańców (dane UG Widawa). W tym okresie z pomocy społecznej korzystało 761 mieszkańców w 367 rodzinach. Oznacza to, że 10% mieszkańców Gminy Widawa jest objętych pomocą społeczną.

Tabela 13. Liczba rodzin i osób w rodzinie, którym przyznano decyzją świadczenia z pomocy społecznej w latach 2015-2019.

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób w rodzinie	794	642	545	428	340
Liczba rodzin objętych pomocą	485	397	354	282	227

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

Łącznie ze świadczeń pomocy społecznej w 2019r. korzystało 340 osób w 227 rodzinach. Mieszkańcy najczęściej otrzymywali świadczenia z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (przyznane 174 osobom, stanowiły 24,5% przyznanych świadczeń), niepełnosprawności (przyznane 130 osobom, stanowiły 18,3% świadczeń), bezrobocia (przyznane 126 osobom, stanowiły 17,8%) oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (przyznane osobom 114, stanowiły 16,1%). Nikt nie korzystał ze wsparcia z powodu sieroctwa. Z powyższej tabeli można zaobserwować, że najczęstszą przyczyną marginalizacji rodzin i rozszerzania się skali ubóstwa jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezrobocie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 14. Powody przyznawania pomocy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widawie w latach 2015-2019.

	2015	2016	2017	2018	2019
UBÓSTWO					
Liczba rodzin ogółem	38	36	35	14	33
Liczba osób w rodzinach	58	50	35	14	57
SIEROCTWO					
Liczba rodzin ogółem	0	1	0	2	0
Liczba osób w rodzinach	0	2	0	4	0
BEZDOMNOŚĆ					
Liczba rodzin ogółem	1	1	1	2	2
Liczba osób w rodzinach	1	1	1	2	2
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA					
Liczba rodzin ogółem	22	14	6	13	16
Liczba osób w rodzinach	123	76	24	71	79
w tym: wielodzietność					
Liczba rodzin ogółem	20	12	3	10	9
Liczba osób w rodzinach	109	66	15	60	52
BEZROBOCIE					
Liczba rodzin ogółem	135	108	117	65	61
Liczba osób w rodzinach	323	252	217	136	126
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ					
Liczba rodzin ogółem	126	113	107	95	81

Liczba osób w rodzinach	239	198	186	166	130
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA					
Liczba rodzin ogółem	117	103	120	127	114
Liczba osób w rodzinach	259	202	216	233	174
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO-OGÓŁEM					
Liczba rodzin ogółem	108	95	80	45	32
Liczba osób w rodzinach	432	374	313	175	114
PRZEMOC W RODZINIE					
Liczba rodzin ogółem	0	5	1	2	1
Liczba osób w rodzinach	0	23	2	7	4
ALKOHOLIZM					
Liczba rodzin ogółem	12	12	7	7	9
Liczba osób w rodzinach	18	17	7	11	12
NARKOMANIA					
Liczba rodzin ogółem	0	0	0	1	1
Liczba osób w rodzinach	0	0	0	1	1
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO					
Liczba rodzin ogółem	6	4	8	6	3
Liczba osób w rodzinach	6	7	8	10	3
ZDARZENIE LOSOWE					
Liczba rodzin ogółem	7	1	5	0	5
Liczba osób w rodzinach	12	1	5	0	7

Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

5.2. Niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba.

Dużym problemem wśród rodzin objętych wsparciem przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie jest długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Wśród liczby osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą i ciężką chorobę to 174 osoby, zaś osób niepełnosprawnych było 130.

Osoby niepełnosprawne to osoby posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie o niepełnosprawności - w przypadku osób poniżej 16 roku życia) wydane przez Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, lekarza ZUS lub KRUS.

Osoby niepełnosprawne napotykają liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, rodzinie, pracy, urzędach, przybierające często postać barier architektonicznych, psychicznych, materialnych, prawnych czy społecznych. Często od stopnia niepełnosprawności zależy czy osoba niepełnosprawna osiągnie odpowiednie wykształcenie, uzyska zatrudnienie, zapewni sobie materialne warunki do życia, dostęp do infrastruktury medycznej i rehabilitacyjnej, do systemu edukacji i kultury.

Poza w/w utrudnieniami osoby niepełnosprawne zmagają się w nadal funkcjonującymi w społeczeństwie barierami świadomościowymi w postaci bierności, niezrozumienia, niechęci i niewiedzy wobec nich samych.

Na podobne problemy napotykają osoby długotrwale lub ciężko chore, które w okresie choroby mają ograniczone możliwości wypełniania swych ról społecznych, a nawet rodzinnych.

Problem niepełnosprawności oraz długotrwałej ciężkiej choroby staje się kluczowym problemem społecznym nie tylko na poziomie lokalnym tj. gminnym oraz także ogólnokrajowym. Bez wątpienia wpływ na skalę omawianego problemu ma starzenie się społeczeństwa. Charakterystyczną cechą tego problemu, w odróżnieniu od innych jest fakt, iż nie ma działań ograniczających jego występowanie jak ma to miejsce np. w przypadku ubóstwa, bezrobocia, alkoholizmu.

Główne działania zogniskowane wobec osób niepełnosprawnych lub dotkniętych chorobą opierają się o pomoc pieniężną, świadczeń w naturze jak i pomocy środowiskowej.

Do świadczeń pieniężnych realizowanych przez gminę zaliczyć można między innymi:

- zasiłek stały - z tytułu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy z tytułu wieku;
- zasiłek pielęgnacyjny - przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Poza wsparciem finansowym skierowanym bezpośrednio do osób niepełnosprawnych realizowana jest także pomoc finansowa wypłacona w związku ze świadczeniem opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, do tego rodzaju świadczeń zaliczyć można:

- świadczenie pielęgnacyjne,
- specjalny zasiłek opiekuńczy,
- zasiłek dla opiekunów.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie przystąpił do programu wspierającego organizację pomocy dla osób niepełnosprawnych tj. „Opieka 75+” umożliwiającego zwiększenie zakresu usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób po 75 roku życia. Gmina Widawa w ramach uczestnictwa w tym programie otrzymała dotację w wysokości 5 066,25 zł.

Gmina Widawa na podstawie ustawy prawo oświatowe wypłaca rodzicom dzieci niepełnosprawnym z terenu Gminy Widawa środki finansowe w ramach zwrotu kosztów za dowóz dzieci do ośrodków szkolno-wychowawczych, do ośrodków rehabilitacyjnych, poza terenem naszej Gminy. Gmina Widawa w 2019 roku wypłaciła rodzicom dzieci niepełnosprawnych środki finansowe w łącznej kwocie 45.577,80 zł w ramach zwrotu kosztów za dowóz dzieci niepełnosprawnych do placówek oświatowych czy rehabilitacyjnych.

W Gminie Widawa od pięciu lat raz do roku przeprowadzana jest akcja charytatywna pod patronatem Wójta Gminy Widawa w ramach, której zbierane są środki finansowe na pokrycie kosztów leczenia niepełnosprawnych dzieci z terenu Gminy Widawa. Na przełomie lat 2015-2019 udało się pomóc pięciu rodzinom dzieci z problemem niepełnosprawności u dzieci i zebrać łącznie kwotę 159 325 zł z przeznaczeniem na zakup sprzętów rehabilitacyjnych, pokrycie kosztów rehabilitacji, leczenia oraz częściowe pokrycie kosztów likwidacji barier architektonicznych dla dzieci niepełnosprawnych.

Bardzo dużym wsparciem dla niepełnosprawnych mieszkańców Gminy Widawa jest ośrodek wsparcia **Środowiskowy Dom Samopomocy znajdujący w Dąbrowie Widawskiej** który funkcjonuje od 1998 roku i zapewnia wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej jest placówką pobytu dziennego realizującą zadania pomocy społecznej z zakresu administracji rządowej. Dom jest ośrodkiem wsparcia i ogniwem oparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych ruchowo, intelektualnie i chorych psychicznie. Z usług domu korzystają osoby wymagające wsparcia w przezwyciężaniu ich trudnych sytuacji życiowych oraz zaspokajaniu niezbędnych potrzeb rehabilitacyjnych. Działania te zmierzają do osiągnięcia przez pensjonariuszy poprawy funkcjonowania jakości życia i powstrzymania postępującej regresji. Do zadań głównych realizowanych przez jednostkę należą:

- ukształtowanie umiejętności społecznych i umiejętności z zakresu samoobsługi i podtrzymywanie umiejętności związanych z kontaktem z innymi osobami
- wzrost kondycji psychicznej i fizycznej,
- udzielenie wsparcia i pomocy w zakresie opieki zdrowotnej, spraw socjalnych i opieki.

ŚDS jest ośrodkiem wsparcia i posiada 40 statutowych miejsc dla osób przewlekłe psychicznie chorych, z niepełnosprawnością intelektualną, osób wykazujących inne

przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Dom jest placówką dziennego pobytu, świadcząca swoje usługi w godzinach od 8.00 do 16.00. ŚDS jest placówką typu ABC. Placówka utrzymuje się z budżetu Wojewody Łódzkiego otrzymując bieżące dotacje na funkcjonowanie ŚDS oraz pozyskując środki z rezerwy celowej budżetu państwa na inwestycje. Ośrodek świadczy usługi w postaci indywidualnych lub zespołowych treningów samoobsługi i zajęć z zakresu kształtowania umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu codziennym. Podstawowym zadaniem Placówki jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym **oparcia społecznego pozwalającego im na zaspokojenie ich potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną**, rozumianą jako przywrócenie możliwości pełnienia powszechnie dostępnych w danej społeczności ról społecznych. Dom będąc jednostką wsparcia dziennego ma za zadanie poprawić funkcjonowanie uczestników poprzez indywidualne, grupowe i środowiskowe oddziaływania terapeutyczno-rehabilitacyjne z uwzględnieniem ich indywidualnych możliwości przy jednoczesnym zachowaniu prawa do wolności, godności, suwerenności i samodzielności.

Z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej w roku 2016 skorzystało 51 uczestników, w roku 2017 r. - 55 osób, 2018r. - 50 osób, 2019 r. - 51 osób. Uczestnikami Placówki są osoby niepełnosprawne z terenu gminy Widawa oraz mieszkańcy gminy Szczerców, na mocy porozumienia między sąsiadującymi gminami.

Kadra pracownicza w 2020 roku to 13 osób (kierownik, psycholog, specjalista pracy socjalnej, starszy terapeuta zajęciowy, pielęgniarz, starszy technik fizjoterapii, opiekun, instruktor terapii, pracownik socjalny, intendent, kierowca autobusu, sprzątaczką, księgową). Kadra ŚDS spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010r. dotyczące kwalifikacji zawodowych i w zakresie stażu pracy z osobami niepełnosprawnymi intelektualnie. Pracownicy, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych posiadają przeszkolenie i doświadczenie w zakresie:

- umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań,
- umiejętności kształtowania nawyków celowej aktywności,
- prowadzenie treningów zachowań społecznych.

Osoby niepełnosprawne psychicznie i fizycznie w ŚDS korzystają z różnych form zajęć i treningów tj. opieka pielęgniarz, trening higieniczny, terapia ruchowa (terapia ruchem i zbiegi fizykalne), poradnictwo socjalne, poradnictwo psychologiczne, terapia zajęciowa - w zakresie zajęć plastycznych i robótek ręcznych, trening umiejętności spędzania czasu wolnego realizowany na zajęciach komputerowych, teatroterapia, trening umiejętności społecznych (tj. kształtowanie pozytywnych relacji uczestników z osobami bliskimi, sąsiadami, nauka pisania, czytania i liczenia, rozpoznawanie pieniędzy, godziny na zegarze), trening kulinarny (przede wszystkim gorący posiłek przygotowywany w ramach treningu), trening komunikacyjny. Ponadto, uczestnicy ŚDS z niepełnosprawnością sprzężoną, w ramach „Programu za życiem”, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, uczestniczą w dodatkowych zajęciach z zakresu treningu umiejętności społecznych, oligofrenopedagogiki, dogoterapii, muzykoterapii, logopedii.

ŚDS zapewnia uczestnikom z zaburzeniami zachowania i niepełnosprawnością fizyczną usługi transportowe polegające na dowożeniu na zajęcia i odwożeniu z zajęć. Większość uczestników jest dowożonych do ŚDS tj. 43 uczestników w 2020 r., 3 uczestników dochodzi samodzielnie. Uczestnicy ze względu na odległość miejsca zamieszkania oraz ze względu na swoją niepełnosprawność (intelektualną i fizyczną) nie są w stanie dotrzeć na zajęcia samodzielnie. Dziennie autobus służbowy wykonuje około 270 km. W 2019 r. dzięki dotacji

z PFRON w Łodzi w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami III” oraz dofinansowaniu Wojewody Łódzkiego w Łodzi zakupiony został autobus 18-osobowy dla osób niepełnosprawnych będących uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej. Samochód jest w pełni przystosowany do przewozu niepełnosprawnych. Autobus służy zwiększeniu dostępu osób niepełnosprawnych do zajęć odbywających się w Środowiskowym Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej oraz umożliwi dodatkowo podopiecznym uczestnictwo w innych wyjazdach.

W Gminie Widawa również bardzo ważną rolę na rzecz osób niepełnosprawnych oraz długotrwałej choroby świadcząc opiekę zdrowotną odgrywa **Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Widawie** w którego skład wchodzi:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Widawie, Rynek Kościuszki 11,;
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Brzykowie, Brzyków 21;
- Wiejski Ośrodek Zdrowia w Chociwii, Chociw 137.

Zakład udziela świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej zarówno ambulatoryjnej jak i domowej. W zakresie świadczeń SP ZPOZ oferuje:

- świadczenia profilaktyczne,
- świadczenia diagnostyczne,
- świadczenia lecznicze,
- świadczenia pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii.

Dla pacjentów SP SPOZ konsultacji specjalistycznych udzielają lekarze z zakresu m.in.:

- kardiologii,
- psychiatrii,
- endokrynologii,
- ginekologii,
- rehabilitacji

Liczba osób wg stanu na dzień 30.09.2020r., które złożyły deklarację do:

- lekarza POZ - 5120 osób,
- pielęgniarki środowiskowej - 5077 osób,
- położnej środowiskowej - 2901 osób,
- pielęgniarki szkolnej - 523 uczniów,

Problemy zdrowotne mieszkańców gminy to:

- wśród młodzieży to zwiększoną liczbę wad postawy i coraz częściej występująca otyłość. Problem ten związany jest przede wszystkim z trybem życia oraz małą dostępnością do zajęć z gimnastyki kompensacyjno-korekcyjnej.
- wśród osób dorosłych i starszych gminy to przeważnie choroby cywilizacyjne: nadciśnienie, cukrzyca, choroby układu krążenia, otyłość. Wśród osób starszych dochodzą jeszcze zmiany zwyrodnieniowe układu kostno-stawowego. Wskazany jest lepszy dostęp do rehabilitacji oraz programy profilaktyczne dotyczące zdrowego trybu życia.

Tabela 15. Liczba świadczeń medycznych.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Wizyty lekarza POZ	35414	37817	34777
Wizyty pielęgniarstwa	694	917	1375
Zabiegi pielęgniarstwa	17259	17485	27230
Zabiegi położnej	304	287	235

Źródło: opracowanie własne SP ZPOZ w Widawie, 2020 r.

Zasoby kadrowe Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Widawie przedstawiają się następująco (wg stanu na dzień 30 września 2020 r.):

- 3 lekarzy,
- 5 pielęgniarek środowiskowych,
- 1 położna środowiskowa,
- 1 rejestratorka,
- 3 rejestratorki/ sprzątaczkę,
- 2 fizjoterapeutki,
- 1 sprzątaczkę,
- 1 pracownik administracyjny,
- 1 kierownik.

Porad lekarskich udzielają również lekarze specjaliści prowadzący praktykę lekarską z zakresu ortopedii, urologii, ultrasonografii i radiodiagnostyki. Ponadto opiekę zdrowotną zapewnia także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Polimed s.c. zlokalizowany w Widawie przy ul. Sieradzkiej 5, który również oferuje szeroki wachlarz usług dla mieszkańców Gminy. Usługi medyczne świadczone przez Zakład Opieki Zdrowotnej Polimed w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej świadczą następujący specjaliści: pediatra, lekarz podstawowej opieki zdrowotnej, lekarz chorób wewnętrznych, fizjoterapeuci. W powyższym zakładzie dostęp jest również do prywatnych porad lekarskich: dermatologa, kardiologa, laryngologa, konsultacji diabetologicznych. Zasoby kadrowe Zakładu Opieki Zdrowotnej Polimed w Widawie na dzień 30.09.2020r. przedstawiają się następująco:

- 4 lekarzy,
- 4 pielęgniarki (w tym dwie pielęgniarki środowiskowe),
- 4 fizjoterapeuci,
- 1 pracownik obsługi administracyjnej.

Dodatkowo na terenie Gminy funkcjonują 3 prywatne gabinety stomatologiczne, 1 gabinet stomatologiczny w SPOZ w Widawie świadczący usługi stomatologiczne i ortodontyczne bezpłatnie dla mieszkańców gminy. Na terenie Gminy Widawa funkcjonują dwie apteki zlokalizowane w miejscowości Widawa.

Niepełnosprawność wraz z długotrwałą chorobą to główne przyczyny korzystania z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie na przełomie pięciu ostatnich lat tj. 2015-2019. Problem ten dotyczy najczęściej osoby w wieku poprodukcyjnym ale coraz częściej osoby młodsze oraz dzieci. Z całą pewnością można stwierdzić, że zapotrzebowanie na pomoc usługową, nadzorującą oraz ciągłą i kompleksową w tym instytucjonalną wobec ludzi starszych będzie nieuchronnie rosnąć. Zmiany demograficzne wynikające ze starzenia się ludności dotyczą nie tylko społeczeństwa, ale także gospodarki i środowiska.

5.3. Bezrobocie.

Następną grupą osób korzystających pomocy GOPS Widawa stanowią osoby bezrobotne.

Bezrobocie stanowi główną przyczynę szerzenia się sfery ubóstwa i marginalizacji. Ma bezpośredni wpływ na ubożenie materialne rodzin, a tym samym wpływa na poziom ich życia, wywołując negatywne skutki takie jak:

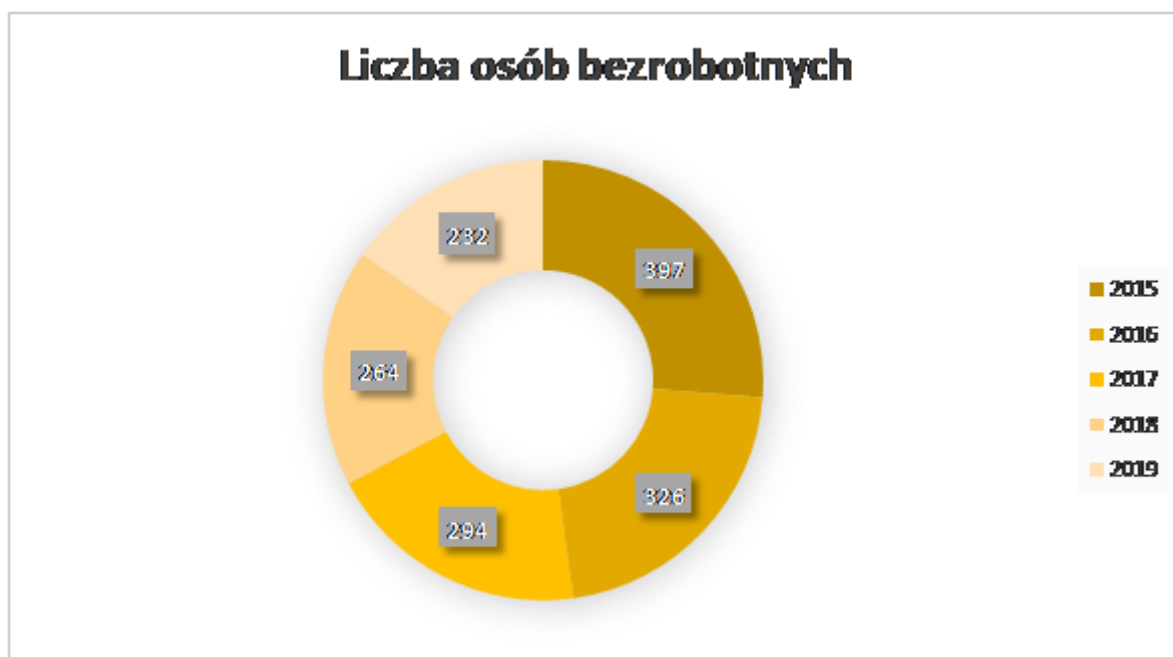
- dezintegrację rodziny,
- izolację społeczną,
- wzrost ryzyka wystąpienia patologii społecznej,
- zmniejszenie siły wsparcia emocjonalnego pomiędzy członkami rodziny.

Powyższe problemy na szczeblach samorządu terytorialnego starają się rozwiązać w ramach zadań statutowych Urzędy Pracy oraz Ośrodki Pomocy Społecznej. Praca socjalna prowadzona z osobami bezrobotnymi i ich rodzinami przez pracowników socjalnych opiera się na pomocy w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, motywowaniu do zdobywania wyższych kwalifikacji zawodowych i rozwoju zawodowego, rozbudzaniu motywacji do działania ukierunkowanego na znalezienie zatrudnienia, a co za tym idzie zmianę obecnego stylu życia. Przygotowuje i wspiera bezrobotnego w trakcie poszukiwania przez niego pracy. Pomoc, jej forma, wysokość, oraz okres świadczenia uzależniona jest od aktywności bezrobotnego i jego rodziny. Bezrobocie ma znaczący wpływ na występowanie patologii społecznej, przejawiającej się w alkoholizmie i przemoc w rodzinie. Pozostawanie bez zatrudnienia i nieuregulowany tryb życia powoduje narastanie negatywnych emocji wyzwała zachowania dewiacyjne, które skierowane są na najbliższych członków rodziny.

Celem pracownika socjalnego jest przeciwdziałanie negatywnym skutkom społecznym, wynikającym z bezrobocia w rodzinie.

Bezrobocie jest dużym problemem wpływającym na poziom życia rodziny. Stopa bezrobocia w powiecie łaskim w 2019 roku wynosiła 7,1% (7,5 wśród kobiet i 6,8% wśród mężczyzn). Wynik ten jest wyższy od stopy bezrobocia rejestrowanego dla woj. Łódzkiego, które wynosiło w 2019 r. - 5,4%.

Wykres 7. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Widawa w latach 2015-2019.



Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łasku, 2020 r.

Jak wykazano w powyższym wykresie poczynawszy od 2015 roku spada bezrobocie wśród mieszkańców gminy. W porównaniu od roku 2015, w roku 2019 liczba bezrobotnych zmniejszyła się o 165 osób.

Powyższy trend znajduje odzwierciedlenie w statystykach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie gdzie od roku 2015 spada liczba osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. Spadek liczby osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w stosunku do spadku ogólnej liczby bezrobotnych może być podyktowana faktem, iż zazwyczaj są to osoby o niższych kwalifikacjach zawodowych.

Tabela 16. Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku z terenu Gminy Widawa.

Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Ogółem	36	22	39	24	18
Kobiety	20	10	21	6	11
Mężczyźni	16	12	18	18	7
Liczba osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Ogółem	361	304	255	240	214
Kobiety	175	151	124	129	104
Mężczyźni	186	153	131	111	110

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łask, 2020 r.

Tabela 17. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Widawa z podziałem na wiek.

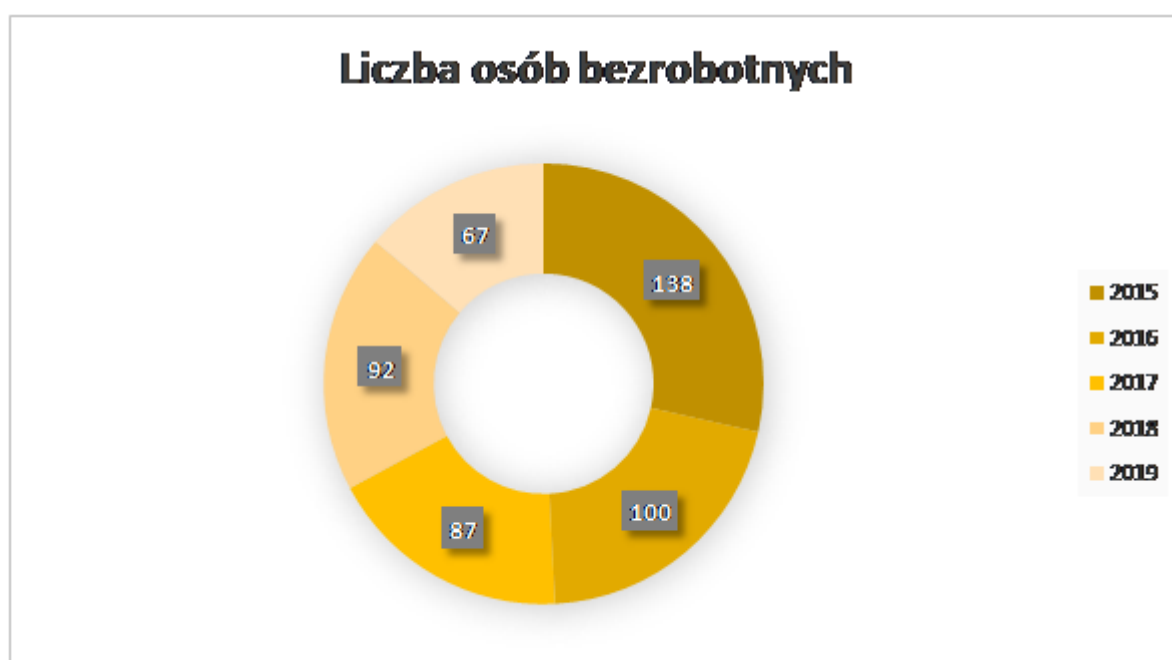
Lp.	Liczba osób bezrobotnych z podziałem na wiek	2015 r.	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1.	18-24 lata	78	49	45	43	46
2.	25-34 lata	95	81	77	47	53
3.	35-44 lata	70	70	59	61	45
4.	45-54 lata	74	57	59	51	45
5.	55-59 lata	49	39	38	41	28
6.	60 lat i więcej	31	30	16	21	15

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łask, 2020 r.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łasku na dzień 14.09.2019 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łasku z terenu Gminy Widawa na rok 2019 wynosiła 232 osób tj. 115 kobiety i 117 mężczyzn. Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łasku z terenu Gminy Widawa wynosiła 18 osoby tj. 11 kobiet i 7 mężczyzn.

Wśród osób bezrobotnych z terenu Gminy Widawa dominują mężczyźni oraz bezrobotni z przedziału wiekowego 25-34 lat.

Wykres 8. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Widawa pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy.



Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Łasku 2020 r.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie w 2016 roku realizował Program Aktywnej Integracji. Celem programu była poprawa sytuacji na rynku pracy osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz kształtowania aktywnych postaw w życiu społecznym i zawodowym. W ramach programu wzięło udział 10 osób bezrobotnych terenu Gminy Widawa, którzy podczas programu korzystali z poradnictwa specjalistycznego, warsztatów trenerskich oraz pracach społecznie użytecznych w okresie od 01.10.2016 r. - 30.11.2016 r.

Gmina Widawa w ramach działań aktywizująco - zawodowych od wielu lat podpisuje porozumienie z Powiatowym Urzędem Pracy w Łasku na mocy którego, osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Łasku, będące klientami Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie będą mogły wykonywać prace społecznie (prace porządkowe) na terenie Gminy Widawa pod nadzorem pracowników Gminnego Zakładu Usług Komunalnych w Widawie.

W ramach powyższego porozumienia corocznie 12 osób bezrobotnych z terenu Gminy Widawa w okresie kwiecień - listopad wykonywało prace społecznie użyteczne w wymiarze 40 godzin w miesiącu (10 godzin w tygodniu). Osoby wykonujące prace społecznie użyteczne otrzymywały wynagrodzenie miesięcznie zgodnie z obowiązującą stawką godzinową. Koordynatorem prac społecznie użytecznych na terenie Gminy Widawa w latach 2015 - 2019 był Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie.

Ponadto pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie podczas wykonywania pracy socjalnej systematycznie podejmują działania aktywizujące względem klientów będących osobami bezrobotnymi poprzez motywacje do rejestracji w PUP w Łasku, poszukiwania pracy na lokalnym rynku pracy, udzielania poradnictwa odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez PUP w Łasku oraz instytucje realizujące projekty unijne mające na celu aktywizację społeczno-zawodową.

W latach 2015-2019 Urząd Gminy Widawa wraz z podległymi jednostkami organizacyjnymi funkcjonującymi na terenie Gminy Widawa organizowały staże dla osób bezrobotnych dla absolwentów szkół średnich zamieszkujących na terenie Gminy Widawa.

Walka z bezrobociem jest trudnym i długotrwałym procesem, który wymaga zaangażowania i współpracy wielu instytucji i organizacji. Aby skutecznie przeciwdziałać należy realistycznie ocenić jego skalę. W przedsięwzięciu walki z bezrobociem niezwykle ważną rolę odgrywa stworzenie nowych miejsc pracy, prowadzenie działań profilaktycznych w miejscach zagrożonym bezrobociem i zapobieganie patologiom społecznym, jakie towarzyszą utracie pracy.

5.4. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Dużym również problemem na terenie Gminy Widawa jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez gminę wynika z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. 2020 r. poz. 821) .

W Gminie Widawa obowiązek ten jest realizowany w oparciu o Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Widawa na lata 2016-2020 (Cel Główny: Wspieranie rodziny oraz poszczególne cele operacyjne) oraz zgodnie z Gminnym Programem Wspierania Rodziny na lata 2018-2020.

Bezradność wiąże się z brakiem umiejętności zaspokajania niezbędnych potrzeb o swoich najbliższych. W przypadku spraw opiekuńczo-wychowawczych pojęcie to związane jest z procesem wychowywania dziecka i obejmuje kwestie dotyczące zapewnienia dziecku niezbędnych warunków bytowych, a w szczególności udziału rodziców w procesie wychowania. Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia

w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne.

Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych jak również w prowadzeniu gospodarstwa domowego Gmina Widawa realizuje podejmując działania polegające na zapobieganiu powstania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących, w szczególności poprzez:

- systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, psychologów, pedagogów.
- zapewnienie poradnictwa specjalistycznego w placówkach wsparcia dziennego i poradni pedagogiczno-psychologicznej,
- zatrudnienie asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej dzieci - zapobieganie sytuacjom oddzielenia dzieci od rodziny,
- pomoc w odzyskaniu dzieci przez rodzinę,
- pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ról w rodzinie,
- współpraca z instytucjami sprawującymi pieczę na rodziną.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych jak również trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego Gmina Widawa realizuje także poprzez zatrudnienie od 2012 roku asystenta rodziny w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widawie.

W 2019 r. zatrudnieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Widawie asystenci rodziny w wymiarze 1,5 etatu pracowali łącznie z 15 rodzinami. Swoim wsparciem objęli 30 dzieci. Nie udało się zakończyć współpracy z żadną rodziną. W przypadku jednej z rodzin nastąpiło decyzją Sądu Rejonowego w Łasku umieszczenie 2 dzieci w pieczy zastępczej.

Główne problemy rodzin z którymi pracowali asystenci w 2019 r.:

- problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi, brak prawidłowych relacji rodziców z dziećmi i wzorców wychowawczych, nieumiejętność radzenia sobie z niepoprawnym zachowaniem dziecka,
- samotne wychowywanie dziecka przez jednego z rodziców,
- długotrwała absencja dzieci w szkole,
- brak orientacji w uzyskaniu dokumentów, opinii, orzeczeń, diagnoz,
- trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- bezrobocie dorosłych członków rodziny,
- choroba dorosłych członków rodziny,
- nadużywanie alkoholu przez członków rodziny,
- konflikty i brak porozumienia w rodzinach, zaburzona komunikacja wewnątrz rodziny, stosowanie przemocy fizycznej i psychicznej,
- przebywanie dzieci rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w pieczy zastępczej.

Znaczącym jest również niechęć niektórych rodzin do współpracy z asystentem oraz nie realizowanie lub bierna realizacja planu pracy ustalanego dla rodziny przy jej udziale.

Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego - problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania, itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych

na zabezpieczenie tych potrzeb. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób. Problem ten w przeciwieństwie do problemów opiekuńczo-wychowawczych może dotyczyć zarówno rodzin jak i osób samotnych.

5.5. Ubóstwo.

Nadal dużym problemem wśród rodzin objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Widawie jest ubóstwo. Przepisy ustawy o pomocy społecznej definiują przesłankę ubóstwa jako sytuację, gdy dochód nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego. Aktualnie kryteria dochodowe ustalone są na poziomie **701 zł** dla osoby samotnie gospodarującej oraz **528 zł** na osobę w rodzinie. Kryteria te obowiązują od 1 października 2018 roku.

Należy mieć na uwadze, iż dane dotyczące ubóstwa nie odzwierciedlają rzeczywistej sytuacji rodzin. W praktyce często zdarzają się sytuacje gdy rzeczywisty dochód osiągany przez rodziny może znacznie się różnić od dochodu obliczonego zgodnie z art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

W 2019 roku 57 osób, tj. 33 rodziny korzystały z pomocy społecznej GOPS Widawa i podawały za główny powód korzystania ubóstwo. Ubóstwo jest zjawiskiem bardzo negatywnym, które wyraźnie oddziałuje na jakość i poziom życia, a przez to na zadowolenie społeczne. Można wyróżnić wiele przyczyn i rodzajów ubóstwa: dużą bierność, pasywność, która pozwala na utrzymanie się wyłącznie ze środków pomocy społecznej, bez refleksji o podjęciu próby poprawy własnego losu. Warto podkreślić, że ze zjawiskiem bezrobocia oraz wspomnianą postawą związane są często patologie społeczne takie jak alkoholizm, które bardzo często współwystępują również z ubóstwem. Do głównych przyczyn ubóstwa w Gminie Widawa można zaliczyć niepełnosprawność, długotrwałą i ciężką chorobę, bezrobocie, niezaradność życiową.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie dla osób zagrożonych ubóstwem udziela pomocy i wsparcia zgodnie z ustawą o pomocy społecznej w zależności od indywidualnych potrzeb osoby ubiegającej się o pomoc. Ponadto GOPS w Widawie od wielu lat realizuje Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. W ramach realizacji ww. podprogramu GOPS w Widawie prowadzi dystrybucję artykułów spożywczych dla osób najbardziej potrzebujących z terenu Gminy Widawa oraz zajęcia aktywizujące dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zmierzające do wyjścia z ubóstwa tych osób. W ramach podpisanej umowy z Bankiem Żywności w Łodzi GOPS w Widawie prowadził w 2019 roku dystrybucję żywności dla **780** mieszkańców. GOPS Widawa wydał w ramach realizacji Podprogramu 2019 - **30 ton** żywność z Banku Żywności z Łodzi.

5.6. Przemoc w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, pod pojęciem przemocy należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny i innych osób wspólnie zamieszkujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Zgodnie z art. 9a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

W Gminie Widawa w 2011 roku został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny na podstawie Zarządzenia Wójta Gminy Widawa (Zarządzenie Wójta Nr 54 z dnia 4 sierpnia

2011 r.). Obsługą techniczną i organizacyjną prac Zespołu zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Widawie. Koordynatorem prac GZI w Widawie jest Kierownik GOPS w Widawie Pani Agnieszka Leopolska, pełniąca jednocześnie funkcję Przewodniczącej Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Widawie wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Pracodawcy zobowiązani są do oddelegowywania osób na zebrania członków GZI w Widawie oraz spotkania grup roboczych. Wszystkich członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, obowiązuje tajność informacji przekazywanych w ramach prac Zespołu. Obowiązek ten utrzymuje się także po ustaniu członkostwa w Zespole lub grupie roboczej.

Skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Widawie zgodnie z Zarządzeniem Nr 103/2020 Wójta Gminy Widawa z dnia 18.08.2020 r. w sprawie powołania składu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Widawie. W skład zespołu wchodzi 16 osób, są to przedstawiciele instytucji zgodnych z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Głównym celem GZI jest podnoszenie efektywności działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych poprzez:

- zwiększenie społecznego zaangażowania w przeciwdziałanie zjawiskom negatywnym,
- wspólną diagnozę i wspólne podejmowanie decyzji,
- zintegrowane wykorzystanie środków i możliwości, jakimi dysponują instytucje,
- poszerzenie kompetencji i doświadczeń profesjonalistów.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje swoje zadania, poprzez:

- diagnozowanie problemów przemocy w rodzinie na terenie Gminy,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- tworzenie grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych sprawach.

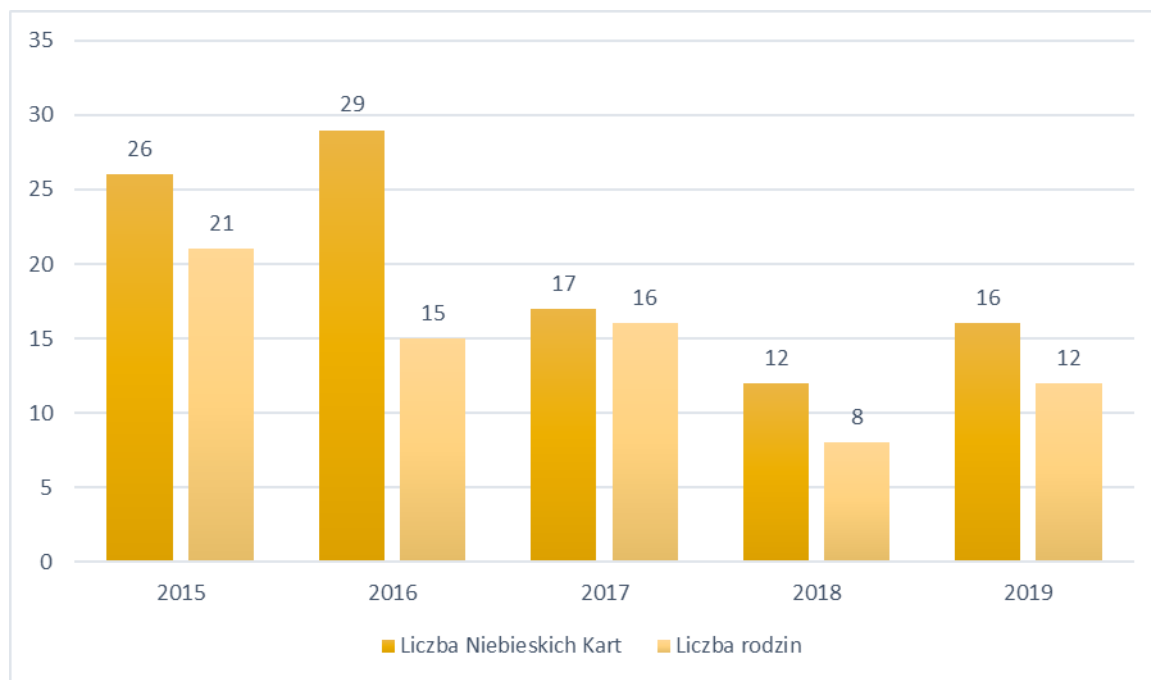
W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. praca Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Widawie przedstawiała się następująco:

- zorganizowano 76 spotkań grup roboczych,
- do przewodniczącej GZI w Widawie wpłynęło 8 „Niebieskich Kart” (4 - sporządzone przez funkcjonariuszy Komisariatu Policji, z czego 4 „NK” zostały założone przez pracowników socjalnych,
- w 10 rodzinach zakończono procedurę „ Niebieskiej Karty” z powodu ustania przemocy w rodzinie, uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pracy w rodzinie (1 – NK założona została w 2016 r., 2 – NK Niebieska karta założona w 2017 r., 3 – NK Założona w 2018 r., 4 – NK założone w 2019 r.),
- zorganizowano 4 spotkania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Widawie,
- powołano 9 grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z podejrzeniem wystąpienia przemocy w rodzinie,

- członkowie GZI w Widawie pozostawali we współpracy i stałym kontakcie z instytucjami zajmującymi się problemami przemocy występującej w rodzinie tj. Komisariatem Policji w Widawie, kuratorami zawodowymi i społecznymi Sądu Rejonowego w Łasku, pedagogami szkolnymi, ośrodkami zdrowia, GKRPA w Widawie, GOK w Widawie,
- monitorowanie sytuacji w 4 rodzinach objętych procedurą „NK” udzielając im kompleksowej informacji o przysługujących im prawach oraz o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej i socjalnej oraz możliwości uzyskania schronienia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla ofiar Przemocy w Rodzinie z siedzibą w Łodzi,
- domniemani sprawcy przemocy (8 osób), informowani byli o możliwości wzięcia udziału w programie korekcyjno-terapeutycznym realizowanym przez PCPR w Łasku.
- uczestnictwo członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Widawie wzięło udział w szkoleniach: „Przemoc w relacjach rodzinnych – wobec dzieci, dorosłych, osób starszych i z niepełnosprawnościami” oraz „Skuteczna działalność pomocowa - protetyka działania KRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych”

Gmina Widawa w ramach przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizuje Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Widawa na lata 2012-2020 ustanowiony uchwałą Nr XV/125/12 Rady Gminy Widawa z dnia 27 czerwca 2012 roku. Koordynację programu powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Widawie. Celem Programu jest wypracowanie sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy, a także podniesienia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków stosowania przemocy w rodzinie.

Wykres 9. Liczba Procedur Niebieskich Kart A w latach 2015 – 2019.



Źródło: opracowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, 2020 r.

5.7. Alkoholizm

Wspieraniem i rehabilitacją osób uzależnionych i ich rodzin, kształtowaniem zdrowego stylu życia oraz pomocy rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana w składzie 9-cio osobowym, zgodnie z Zarządzeniem Wójta Gminy Widawa Nr 6/2019 z dnia 10 stycznia 2019 r. Przewodniczącym Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie jest Pan Grzegorz Namirowski.

Działania GKRPA w roku 2020 opiera się na Uchwale Nr XXI/108/19 Rady Gminy Widawa z dnia 10 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania narkomanii na 2020 r. Głównym zadaniem Komisji jest motywacja osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków do podjęcia leczenia, kierowanie osób uzależnionych na badanie biegłego sądowego, a także wnioskowanie do sądu o objęcie przymusowym leczeniem. Środki będące w dyspozycji Komisji kierowane są na zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, udzielanie rodzinom dysfunkcyjnym pomocy psychospołecznej i rehabilitacyjnej, prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

W zakresie udzielania rodzinom, w których występują problemy pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie znajdują się:

- prowadzenie zajęć w świetlicach wiejskich i przyszkolnych;
- finansowanie programów przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w szkołach realizowanych w szczególności poprzez warsztaty dla dzieci, przedstawienia teatralne itp.;

Objęcie rodzin, w których występują problemy alkoholowe pomocą psychologiczną, materialną i finansową poprzez:

- organizowanie pomocy w dożywianiu dzieci i młodzieży, szczególnie tym, z którymi prowadzone są zajęcia terapeutyczne na świetlicach środowiskowych,
- dofinansowanie wyjazdu dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych na kolonie, wycieczki itp.
- pomoc rzeczowa i finansowa dla dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych,
- organizowanie spotkań rodzin z problemem alkoholowym z terapeutami i psychologami;
- prowadzenie pogadanek dla rodziców na zebraniach szkolnych w ramach profilaktycznej działalności informacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

W zakresie podejmowania działań służących profilaktyce i edukacji, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- prowadzenie spotkań z młodzieżą w zakresie tematyki antyalkoholowej, antynikotynowej, środków uzależniających, realizowanie programów profilaktycznych;
- propagowanie zdrowego sposobu spędzania czasu wolnego poprzez uaktywnienie działalności klubów i świetlic wiejskich, zwiększenie zajęć pozalekcyjnych, zwłaszcza sportowych: w tym celu współfinansowanie lub finansowanie zakupu sprzętu sportowego, urządzeń sportowych i rekreacyjnych na boiska i place zabaw;
- organizowanie i współfinansowanie lub finansowanie lokalnych imprez sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych propagujących trzeźwość jako styl życia, konkursy o tematyce trzeźwościowej, festyny środowiskowe itp.;
- współfinansowanie lub finansowanie wycieczek, obozów i kolonii z programami profilaktycznymi;
- prowadzenie świetlic środowiskowych dla dzieci z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych, finansowe wspieranie działalności edukacyjnej prowadzonej poprzez rozprowadzanie ulotek i broszur itp.

Tabela 18. Działania podejmowane przez GKRPA w latach 2015-2019.

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Liczba osób z którymi odbyto rozmowy motywacyjne	16	12	6	6	6
Liczba osób, które wysłano na badania do biegłego sądowego	2	2	3	1	3
Ilość zrealizowanych programów profilaktycznych	2	2	6	12	5

Źródło: opracowanie własne Urzędu Gminy Widawa, 2020r.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie współpracuje z Poradnią Terapii Uzależnień i Współuzależnień w Łasku. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obejmuje nie tylko pomoc osobom uzależnionym lub współuzależnionym, ale również dzieciom pochodzącym z rodzin dysfunkcyjnych, dla których komisja zakupuje – w celu zagospodarowania wolnego czasu i odciążenia od nałogów – sprzęt sportowy, organizuje wyjazdy, wycieczki, itp.

VI. Diagnoza sytuacji społecznej mieszkańców Gminy Widawa (badanie ankietowe)

Cel badania: poznanie opinii mieszkańców Gminy Widawa na temat głównych problemów społecznych występujących na terenie Gminy Widawa.

Data badania: sierpień – wrzesień 2020r.

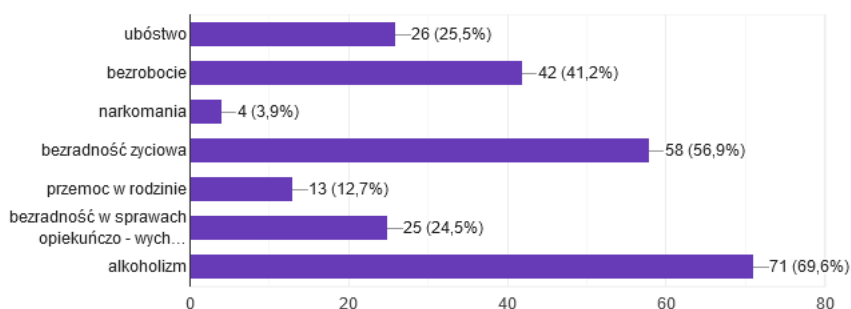
Miejsce przeprowadzenia badania: Gmina Widawa

Instytucje biorące udział w badaniu: członkowie zespołu zadaniowego ds. opracowania i przygotowania projektu Gminnej Strategii do spraw Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026, pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Widawie, pracownicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej, pracownicy Urzędu Gminy w Widawie, Radni Gminy Widawa, Sołtysi Gminy Widawa, anonimowi mieszkańcy – osoby, które wypełniły ankiety.

Liczba osób ankietowych: 102 osoby.

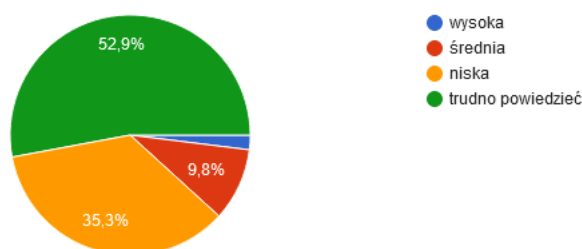
Narzędzie badawcze: kwestionariusz ankiety, składający się z 30 pytań oraz metryczki.

1. Jakie problemy społeczne, niekorzystne zjawiska uważa Pani/Pan za najważniejsze na terenie naszej Gminy? (zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)



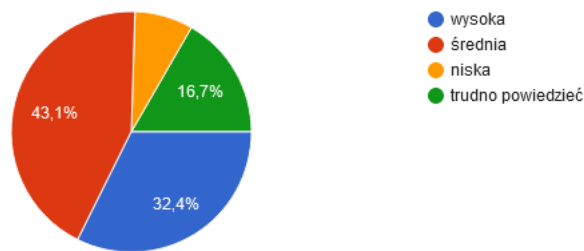
Najważniejszym problemem społecznym na terenie naszej gminy według ankietowanych jest alkoholizm, bezzadność życiowa i bezrobocie. Zaś najmniej problemem na terenie naszej Gminy według ankietowanych jest narkomania.

2. Jaka jest według Pani/Pana skala problemu narkomanii na terenie Gminy? (właściwie zaznaczyć)



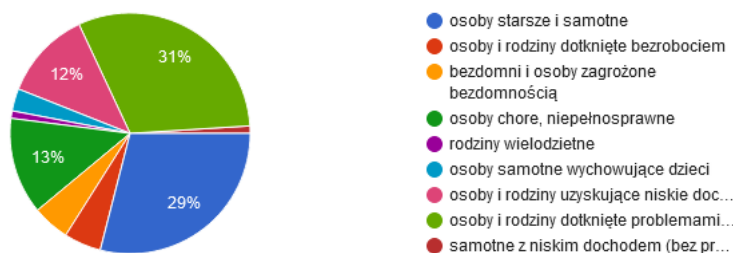
Większość, bo ponad połowa ankietowanych nie potrafi określić skali problemu narkomanii na terenie Gminy Widawa. Poza tym, patrząc na resztę odpowiedzi można wywnioskować, iż skala problemu narkomanii jest raczej niska.

3. Jaka jest według Pani/Pana skala problemu alkoholizmu na terenie Gminy? (właściwie zaznaczyć)



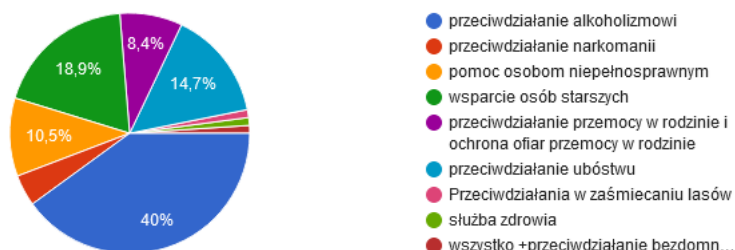
Skala problemu alkoholizmu zdecydowanie waha się między dwoma odpowiedziami: średnia a wysoka. Co pokazuje, że na terenie Gminy Widawa zdecydowanie problem alkoholizmu występuje i jest zauważalny przez 75% ankietowanych.

4. Jakie osoby, rodziny, grupy mieszkańców Gminy są najbardziej Pani/ Pana zdaniem zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym?



Najbardziej zagrożonymi marginalizacją i wykluczeniem społecznym na terenie Gminy Widawa w opinii badanych osób są: osoby starsze i samotne oraz osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy w rodzinie – 60% ankietowanych.

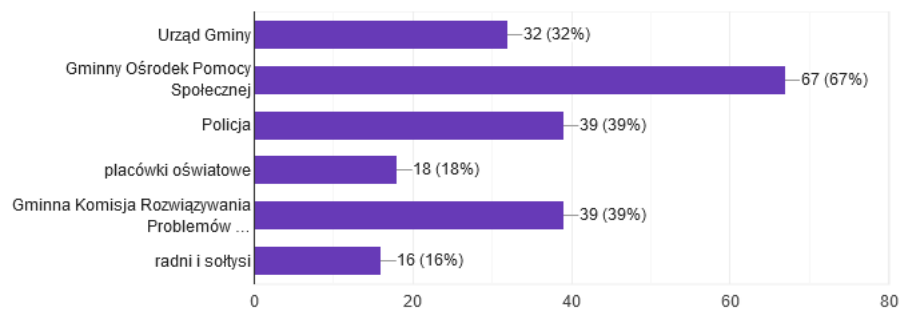
5. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie Gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?



Zdecydowana większość respondentów uważa, że najbardziej niezadowolającym obszarem działania na terenie naszej gminy jest przeciwdziałanie alkoholizmowi, co można połączyć z pytaniem numer 3 dotyczącym skali tego problemu. Te dwa pytania pokazują nam jak dużym problemem jest alkoholizm na terenie naszej Gminy.

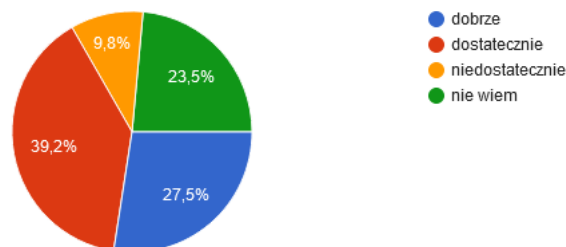
Tylko nieznaczna część respondentów uważa, że niezadowolającym oferowanym wsparciem jest działanie w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

6. Jakie Pani/Pana zdaniem instytucje/podmioty mogą przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w Gminie Widawa?



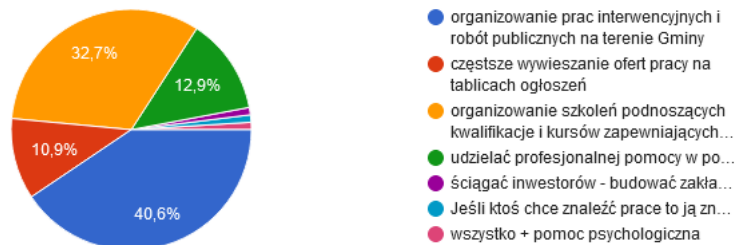
Według mieszkańców Gminy Widawa do zniwelowania problemów społecznych na terenie naszej gminy najbardziej może przyczynić się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, i Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w Gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?



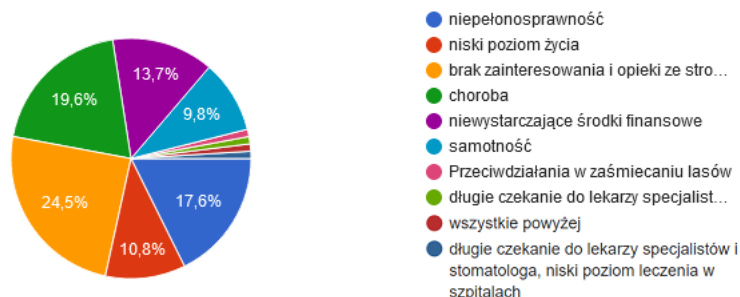
Większość ankietowanych nie ma zastrzeżeń co do działań realizowanych w zakresie przeciwdziałania ubóstwu, uważa iż działania w Gminie są dostateczne, a nawet dobre.

9. Jakie działania Pani/Pana zdaniem należałoby podjąć w celu przeciwdziałania bezrobociu i poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych bezrobociem?



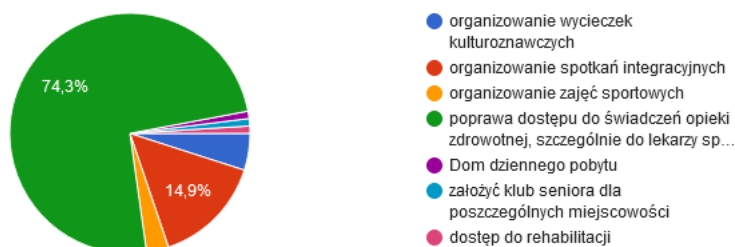
Według mieszkańców Gminy Widawa aby przeciwdziałać bezrobociu i poprawić sytuację osób i rodzin dotkniętych bezrobociem należy organizować prace interwencyjne i roboty publiczne oraz organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje i kursów zapewniających zdobycie nowego zawodu.

10. Jakie problemy społeczne według Pani/Pana najczęściej dotyczą osoby starsze?



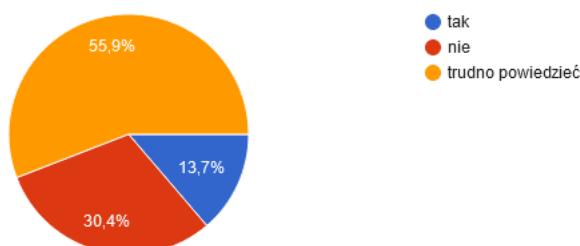
Osoby starsze według mieszkańców naszej gminy najczęściej dotykają problemy spowodowane brakiem zainteresowania i opieki ze strony rodziny oraz choroba i niepełnosprawność.

11. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób starszych w Gminie
Widawa?



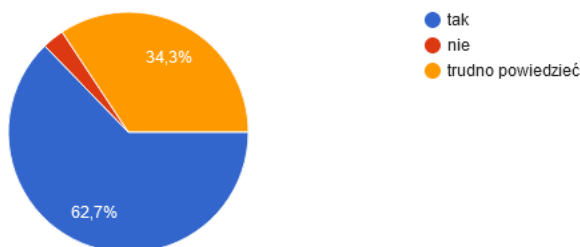
Zdecydowana część ankietowanych uważa, że poprawa sytuacji osób starszych nastąpiła by przy poprawieniu dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, szczególnie do lekarzy specjalistów. Można wywnioskować iż największym problemem osób starszych jest właśnie dostęp do opieki medycznej i specjalistycznej.

12. Czy oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie) według Pani/Pana jest wystarczająca w naszej Gminie?



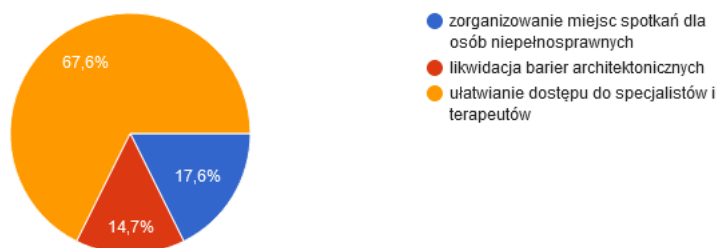
Większość osób nie potrafi dokładnie określić czy pomoc jest wystarczająca czy nie, jednak patrząc poza odpowiedzią „trudno powiedzieć” można stwierdzić, że pomoc, wsparcie dla osób starszych według ankietowanych jest niewystarczająca.

13. Czy osoby niepełnosprawne według Pani/Pana są akceptowane w środowisku w naszej Gminie?



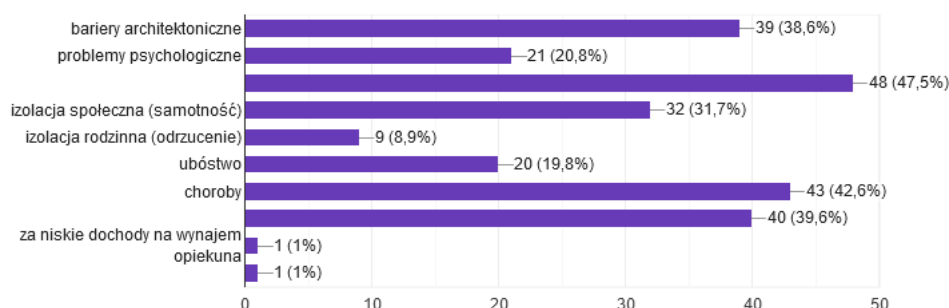
Zdecydowana część respondentów uważa, że osoby niepełnosprawne są akceptowane w środowisku naszej Gminy. Tylko 3% respondentów uważa, że osoby niepełnosprawne nie są akceptowane.

14. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin w Gminie Widawa?



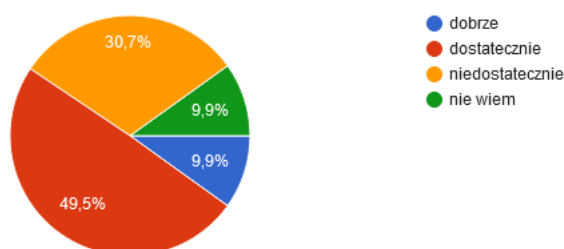
Tak jak we wcześniejszym 11 pytaniu respondenci uważali, że na poprawę sytuacji osób starszych wpływ miało by poprawienie dostępu do lekarzy tak i w tym pytaniu zdecydowana większość stwierdziła, że należy ułatwić dostęp do specjalistów i terapeutów.

15. Z jakimi problemami społecznymi najczęściej według Pani/Pana spotykają się osoby niepełnosprawne? (proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi)



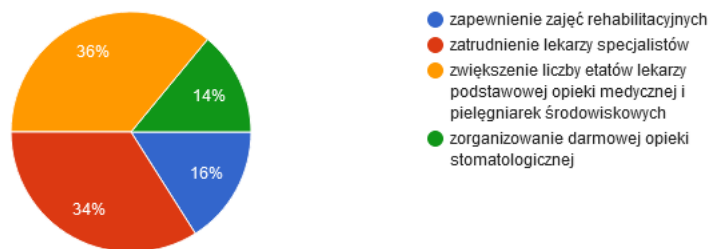
Najważniejszymi problemami społecznymi z jakimi spotykają się osoby niepełnosprawne w opinii badanych osób jest: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych, choroby i utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu.

16. Jak Pani/Pan ocenia ofertę Gminy Widawa w zakresie ochrony zdrowia mieszkańców?



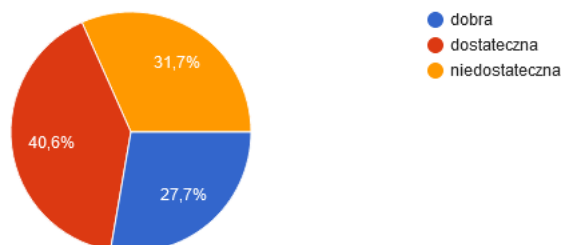
Oferta ochrony zdrowia mieszkańców Gminy Widawa jest w 49,5% osób ankietowanych oceniana dostatecznie. 30,7% osób biorących udział w ankiecie oceniła ją niedostatecznie. Czyli ponad 80% respondentów nie ocenia pozytywnie oferty ochrony zdrowia dla mieszkańców Gminy Widawa.

17. Jakie działania Pani/Pana zdaniem należy podjąć dla lepszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia?



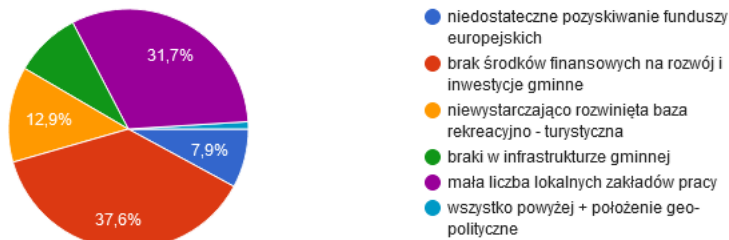
Aby zaspokoić potrzeby mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia według mieszkańców naszej Gminy należy zwiększyć liczbę etatów lekarzy podstawowej opieki medycznej i pielęgniarek środowiskowych oraz zatrudnić lekarzy specjalistów. Tak uważa łącznie 70% ankietowanych osób.

18. Jaka jest wg Pani/Pana oferta gminy w zakresie sportu i rekreacji?



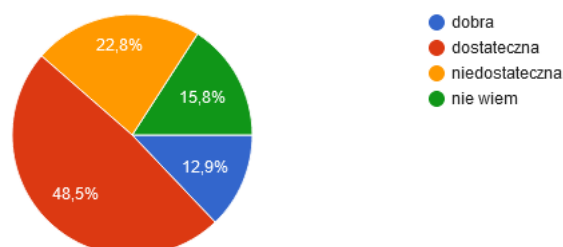
Jeżeli chodzi o ofertę z zakresu sportu i rekreacji tutaj zdania są dość mocno i równomiernie podzielone, z lekką przewagą na odpowiedź „dostateczna”, jednak spora część mieszkańców uważa, że należałoby ofertę poprawić.

19. Co Pani/Pana zdaniem ogranicza możliwości naszej Gminy?



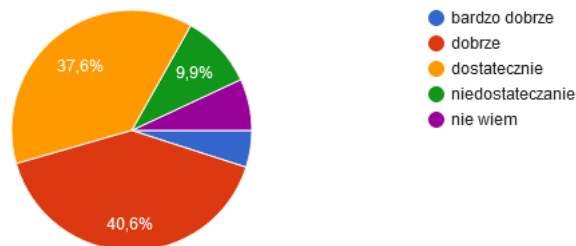
Brak środków na rozwój i inwestycje gminne oraz mała liczba lokalnych zakładów pracy – to według ankietowanych w największym stopniu ogranicza możliwości mieszkańców Gminy Widawa.

20. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w Gminie?



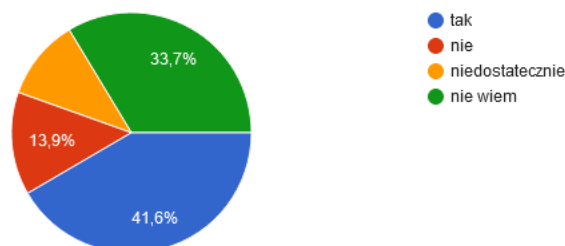
Atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w Gminie Widawa jest dostateczna dla prawie 50% respondentów. Około ¼ osób biorących udział w ankiecie uważa iż należałoby poprawić ofertę kulturalną naszej Gminy.

21. Jak Pani/Pan ocenia poziom edukacji i kształcenia na terenie Gminy?



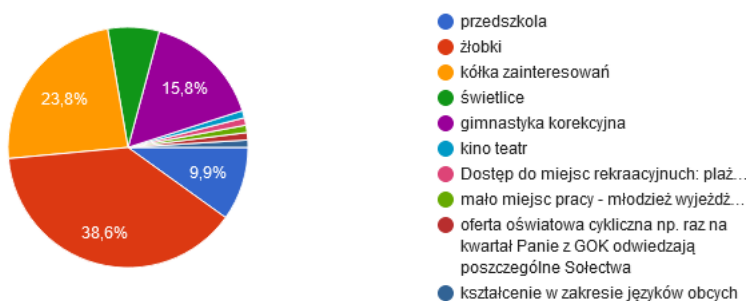
Większość ankietowanych ocenia poziom edukacji i kształcenia na terenie Gminy Widawa na poziomie dobrym i dostatecznym.

22. Czy oferty opieki przedszkolnej w Gminie zaspokajają potrzeby mieszkańców?



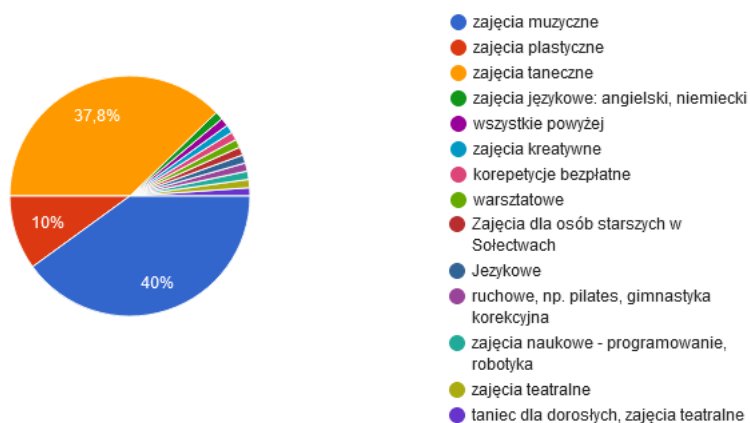
Do oferty opieki przedszkolnej nie ma zastrzeżeń, większość ankietowanych jest zadowolona z niej, spora część również nie potrafiła określić się w tej kwestii, zapewne dlatego, że nie każdy z niej korzysta.

23. Jak Pani/Pana zdaniem poszerzyć ofertę oświaty i opieki nad dziećmi?



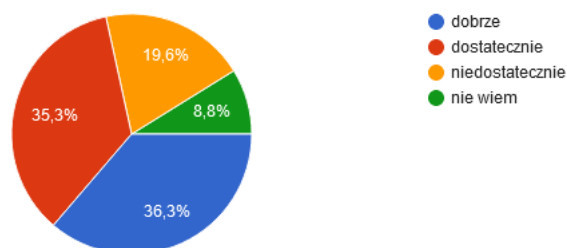
Mieszkańcy naszej Gminy uważają, że należy poszerzyć ofertę oświaty i opieki nad dziećmi poprzez otwarcie żłobków oraz tworzenie kółek zainteresowań. Prawie co piąty ankietowany uważa, że potrzebna jest gimnastyka korekcyjna.

24. Jakich form zajęć Pani/Pana zdaniem brakuje w Gminie Widawa?



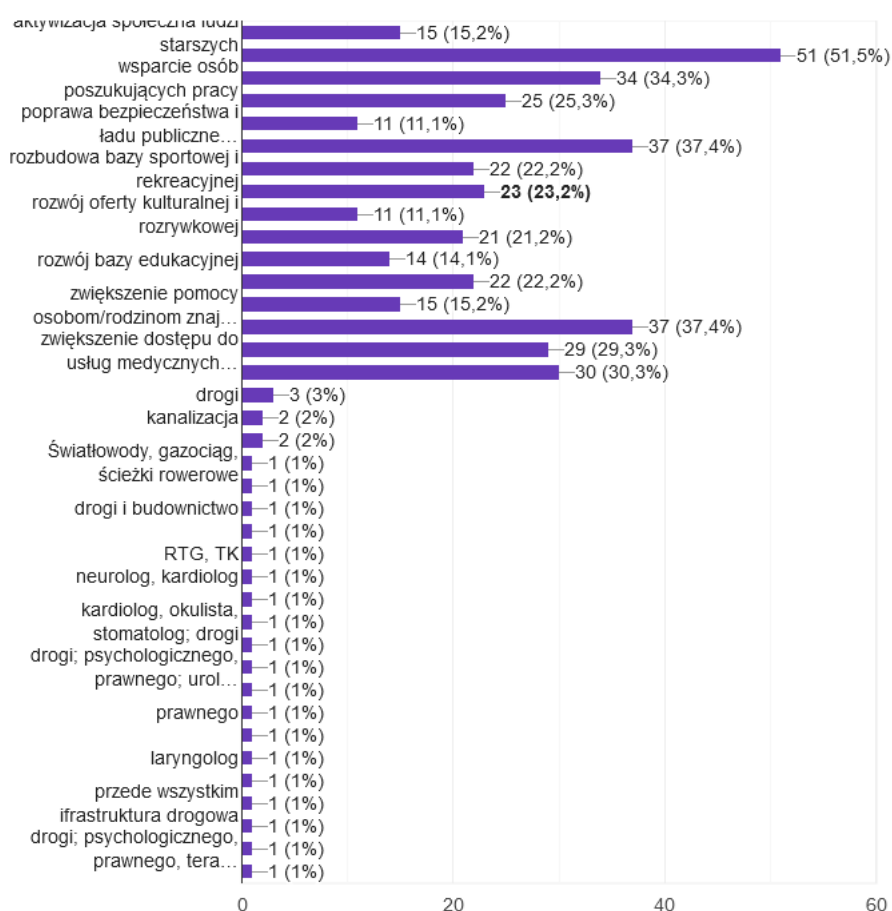
Zajęcia muzyczne oraz zajęcia taneczne – takiej oferty zajęć brakuje w Gminie Widawa według osób biorących udział w ankiecie.

25. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?



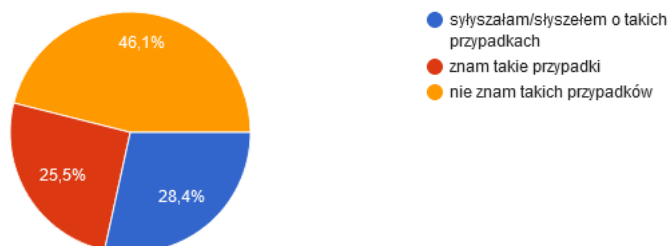
W opinii ankietowanych co do komunikacji między władzami samorządowymi, a mieszkańcami nie ma zastrzeżeń, większość ocenia ją jako dobrą lub dostateczną.

26. Na jakie według Pani/Pana obszary samorząd lokalny powinien położyć największy nacisk w celu rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych w Gminie Widawa?



Respondenci wypełniający kwestionariusze ankiet wskazali, że największy nacisk w celu rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych w Gminie Widawa powinno się kłaść przede wszystkim na: aktywizację społeczną osób starszych, poprawę bezpieczeństwa i ładu publicznego, zwiększenie dostępności do usług medycznych, w tym lekarzy specjalistów.

27. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie Gminy lub o nich słyszałaś/słyszałeś?



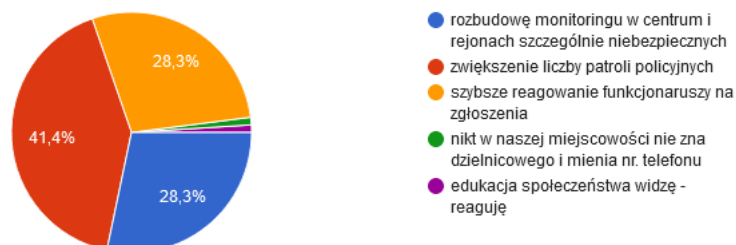
Prawie połowa z terenu naszej Gminy nie zna przypadków przemocy w rodzinie. 28,4% osób biorących udział w ankiecie wskazało, że słyszało o takich przypadkach. Natomiast 25,5% ankietowanych zna przypadki przemocy w rodzinie na terenie naszej Gminy.

28. Jakie działania należałoby podjąć w Gminie w celu poprawy sytuacji i zaspokojenia potrzeb osób i rodzin wymagających wsparcia?



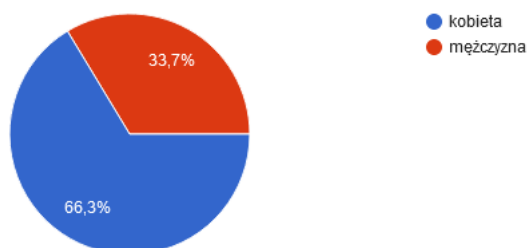
Analiza przeprowadzanych ankiet pokazuje, że w celu poprawy sytuacji i zaspokojenia potrzeb osób i rodzin wymagających wsparcia na terenie naszej Gminy należy przede wszystkim zapewnić dostęp do specjalistycznej pomocy (psycholog, terapeuta, prawnik). Należy także aktywizować osoby bezrobotne i pomagać w znalezieniu zatrudnienia oraz poszerzyć działania pomocowe skierowane do osób będących w trudnej sytuacji.

30. Jakie działania Pani/Pana zdaniem należałoby podjąć w Gminie Widawa w celu poprawy stanu bezpieczeństwa?



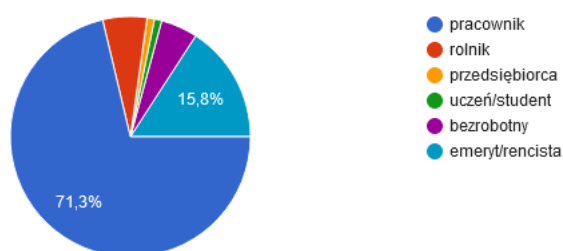
W celu poprawy stanu bezpieczeństwa na terenie Gminy Widawa według ankietowanych należy: zwiększyć liczbę patroli policyjnych, potrzebna jest też szybsza reakcja funkcjonariuszy na zgłoszenia oraz rozbudowa monitoringu w centrum i rejonach szczególnie niebezpiecznych.

Płeć:



W ankiecie wzięło udział 66,3 % to kobiety, a 33,7 % to mężczyźni.

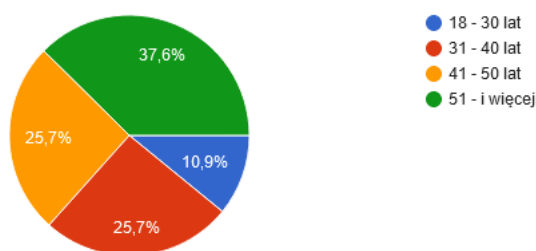
Status zawodowy



Ankietowani to:

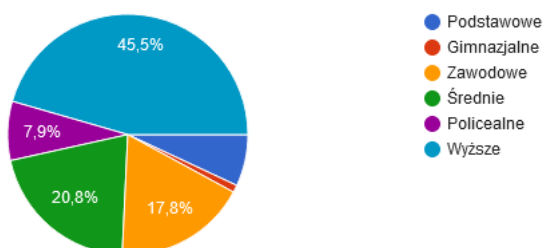
§ 71. 71,3% pracownicy,
 § 15. 15,8 % emeryci/renciści,
 § 5. 5,9 % rolnicy,
 § 5. 5 % bezrobotni,
 § 1. 1% uczniowie,
 § 1. 1 % przedsiębiorcy.

Wiek:



37,6% ankietowanych było w wieku 51 lat i więcej, 25,7% ankietowanych było w wieku 41-50 lat, 25,7% ankietowanych było w wieku 31-40 lat, a 10,9% ankietowanych było w wieku 18-30 lat.

Wykształcenie:



45,5% ankietowanych miała wykształcenie wyższe, 20,8% ankietowanych wykształcenie średnie, 17,8% wykształcenie zawodowe, 7,9% wykształcenie policealne, 6,9% wykształcenie podstawowe, a 1% ankietowanych gimnazjalne.

VII. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących jego powodzenie. Zastosowanie metody analizy SWOT pozwala na w miarę przejrzyste wyodrębnienie kluczowych czynników mających wpływ na rozwój sfery społecznej. W metodzie tej wykazuje się czynniki wewnętrzne, tj. silne i słabe strony naszej gminy jako badanego podmiotu oraz czynniki zewnętrzne, tj. szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu gminy. W zasadzie nie można bezpośrednio planować z poziomu władz lokalnych wszystkich kierunków działań w polityce społecznej z uwagi na silny związek z tej sfery z polityką centralną państwa, ale uwzględniać należy czynniki stymulujące do rozwiązywania problemów społecznych na jego terenie. Dlatego jako mocną stronę uwzględniono zainteresowanie naszych władz promowaniem polityki społecznej w skali gminy.

Z oczywistych względów analizę ograniczono do wyodrębnienia czynników bezpośrednio związanych ze sferą społeczną. Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz planowania działań.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- mocne strony – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabe strony – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Tabela 19. Analiza SWOT

–MOCNE STRONY	–SŁABE STRONY
–dobra współpraca z władzami powiatu, instytucjami i organizacjami w środowisku lokalnym, –systematycznie rosnący poziom świadomości społeczeństwa w zakresie tolerancji, niepełnosprawności, uzależnień, –spójny system współpracy organizacji i instytucji działających na rzecz mieszkańców, –specjalistyczne poradnictwo ze strony GOPS w Widawie skierowane do mieszkańców Gminy objętych wsparciem społecznym, –funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ośrodka dziennego pobytu-Środowiskowy Dom Samopomocy, –aktywna działalność stowarzyszeń kulturalno-społecznych na terenie Gminy –lokalizacja na terenie gminy Komisariatu Policji w Widawie - nowa siedziba od kwietnia 2020 r., punktu postoju karetki zespołu FALCK przy budynku OSP Widawa, –modernizacja i związana z nią poprawa jakości funkcjonowania i świadczonych usług – ośrodek zdrowia, przedszkole w Widawie (nowa siedziba, większy dostęp do edukacji przedszkolnej) szkoły, SDS,	–brak rozwiniętego systemu obsługi okołobiznesowej dla małej i średniej przedsiębiorczości, –niewystarczający zasób mieszkań socjalnych i komunalnych, wiąże się z tym trudna sytuacja socjalna rodzin, –nadal niewystarczające zasoby w zakresie profilaktyki i ochrony zdrowia, utrudniony dostęp do usług medycznych, –bariery architektoniczne, psychologiczne i społeczne osób niepełnosprawnych, –brak form aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, brak zainteresowania osób bezrobotnych pomocą nakierowaną na wyjście z bezrobocia, –bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, –wzrost liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej ze względu na długotrwałą chorobę i niepełnosprawność. –brak wolontariuszy przygotowanych do pracy z podopiecznymi w szczególności z seniorami, –słaba pozycja materialna seniorów, –brak klubów seniora na terenie gminy, –ograniczony dostęp do usług medycznych dzieci i młodzieży, mieszkańców gminy do poradnictwa psychologicznego oraz

–dobry kontakt pracowników socjalnych GOPS - Widawa z klientami ośrodka w ramach której prowadzona jest praca socjalna, przez to dobrze zarysowana skala potrzeb klientów OPS –wsparcie rodzin poprzez wsparcie asystentów rodziny, –bardzo dobra współpraca i zaangażowanie poszczególnych instytucji pracujących na rzecz rodziny, –duży nacisk na profilaktykę i zapobieganie negatywnym zjawiskom dotyczącym osób i rodzin mieszkających w gminie Widawa, –brak anonimowości, szybka reakcja na negatywne zjawiska oraz pomoc, –zaangażowanie mieszkańców, potencjał ludzki, –bogactwo, różnorodność i wysoka jakość zasobów przyrodniczych i krajobrazowych	- psychiatrycznego, –stagnacja gospodarcza, brak inwestorów, słaby rynek pracy, –powiększanie się problemu patologii społecznych np. alkoholizmu, narkomanii, problem dopalaczy, –brak wypracowanych systemów wspomagania działań profilaktycznych, –odpływ z regionu ludzi młodych i wykształconych, niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe mieszkańców, –niski przyrost naturalny, –dziedziczenie ubóstwa i niezaraadności życiowej, –duża odległość od większych aglomeracji co wiąże się z utrudnioną dostępnością do rynku pracy, dóbr kultury, –bariera komunikacyjna.
–SZANSE	–ZAGROŻENIA
–możliwość i stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych (kluby seniora, centrum opiekuńczo-mieszkalne), –lepszy dostęp do usług medycznych i specjalistycznych dla mieszkańców Gminy Widawa w szczególności osób starszych, –stworzenie infrastruktury dla rozwoju edukacji, sportu, dla dzieci i młodzieży w Gminie Widawa (budowa hali sportowej przy siedzibie budynku Szkoły Podstawowej w Chociwiu), –możliwość realizacji programów unijnych w zakresie aktywnej integracji na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, –zwiększanie aktywności społeczno-zawodowej dla osób bezrobotnych na terenie Gminy Widawa (staże, prace społecznie- użyteczne, prace publiczne, kursy zawodowe). –możliwość stałego kształcenia pracowników służb społecznych poprzez uczestnictwo w szkoleniach, kursach zawodowych, indywidualnych formach dokształcania.	–starzenie się społeczeństwa, –wzrost zapotrzebowania na usługi na rzecz osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych (usługi opiekuńcze, umieszczenia w domach pomocy społecznej, usługi medyczne i szeroko rozumiane poradnictwo specjalistyczne), –słaby rozwój gospodarczy gminy, –brak systemowych rozwiązań w zakresie zapobiegania kryzysom w rodzinie, –zbyt mała aktywność organizacji pozarządowych w zakresie podnoszenia umiejętności gwarantujących odpowiedni poziom usług świadczonych w sferze pomocy społecznej, –brak umiejętności mediacji i negocjacji przez organizacje pozarządowe, –zniechęcenie ludzi do zmiany sytuacji, –stereotypy wizerunku pomocy społecznej, klienta tej instytucji, osoby niepełnosprawnej

Źródło: Dane własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Widawa 2020 r.

VIII. Misja i cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Widawa

8.1. Misja polityki społecznej w Gminie Widawa.

Określenie misja wskazuje naczelny cel polityki społecznej w Gminie Widawa, wokół którego powinny koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, środowisk i organizacji społecznych. Misja powinna oddawać aspiracje mieszkańców i stanowić czynnik integracji lokalnej społeczności wokół zasadniczych spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu gminy. Misja to przesłanie będące podstawą podtrzymania istniejących i tworzenia nowych, silnych więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami gminy oraz ich różnymi reprezentantami.

Priorytetem działań gminy jest dążenie do zapewnienia mieszkańcom jak najwyższego poziomu życia i stworzenie im warunków do wszechstronnego rozwoju. Nie można jednak zapomnieć o tych, którzy z różnych przyczyn nie biorą udziału w postępujących procesach rozwoju i awansu.

W wyniku prac członków zespołu zadaniowego ds. opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Widawa na lata 2021-2026 wynika, że w gminie Widawa należy:

- podejmować działania zmierzające do integracji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych,
- podejmować działania zmierzające do wsparcia rodzin przeżywających problemy opiekuńczo- wychowawcze,
- podejmować działania zmierzające do rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem,
- podejmować działania zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmować działania zmierzające do wsparcia osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa oraz realizacja przedsięwzięć zmierzających do redukcji tego zjawiska.

8.2. Cele strategii polityki społecznej w Gminie Widawa.

Cel. 1. Działania zmierzające do integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.

Lp.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizator	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródła finansowania
1.	Zdiagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych.	2021-2026	GOPS, Gmina	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa.
2.	Podniesienie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych, których głównym problemem jest samotność i brak opieki ze strony rodziny, poprzez utworzenie na terenie Gminy Widawa Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego.	2021-2026	GOPS, Gmina	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, EFS.
3.	Wsparcie dla inicjatyw kulturalnych i integracyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych (Klub Seniora).	2021-2026	GOPS, Gmina, Stowarzyszenia	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, EFS.
4.	Aktywizacja osób starszych i	2021-2026	GOPS, Gmina, Stowarzyszenia	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet Państwa,

	niepełnosprawnych.				EFS.
5.	Usuwanie barier psychologicznych, społecznych i fizycznych poprzez zapewnienie dostępu do rehabilitacji, pomocy w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych, zapobieganiu osamotnieniu i izolacji, realizowanie programów w oparciu o środki UE (utworzenie Centrum Opiekuńczo Mieszkalnego).	2020-2026	GOPS, Gmina, SPPZOZ, ŚDS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet Państwa, EFS
6.	Większa liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych a tym samym podniesienie aktywności zawodowej niepełnosprawnych.	2020-2026	GOPS, PUP, ŚDS	Liczba osób objętych wsparciem.	Środki własne, Budżet państwa, EFS.
7.	Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych.	2020-2026	GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Działania niefinansowane
8.	Wsparcie opiekunów osób starszych i niepełnosprawnych w sprawowanej przez nich opiece.	2020-2026	GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, EFS.
9.	Rozwój i inicjowanie nowych form pomocy (Centrum Opiekuńczo Mieszkalne).	2020-2026	GOPS, Gmina,	Liczba utworzonych miejsc wsparcia dla osób niepełnosprawnych	Środki własne, Budżet państwa, EFS.
10.	Opracowanie planu rozwoju usług społecznych.	2020-2026	GOPS, Gmina	Liczba opracowanych i przyjętych planów.	Środki własne, Budżet państwa, EFS.

Cel. 2. Wsparcie osób i rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi.

Lp.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźnik celu	Źródła Finansowania
1.	Systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym lekarzy i pielęgniarek świadczących usługi medyczne mieszkańcom, psychologów, pedagogów Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i innych specjalności.	2020-2026	GOPS, Placówki oświatowe na terenie gminy Widawa, SPZPOZ w Widawie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.	Liczba osób objętych wsparciem	Działania niefinansowane
2.	Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego.	2021-2026	GOPS, Gmina, GKRPA,	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, Budżet powiatu łaskiego
3.	Zwiększenie roli asystenta rodziny w celu aktywnego wspierania rodziny wychowującej dzieci poprzez: - Zapobieganie sytuacjom oddzielania dzieci od rodziny - pomoc w odzyskaniu dzieci przez rodzinę - pomoc w przywracaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie - współpraca z instytucjami sprawującymi pieczę nad rodziną	2020-2026	GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, EFS
4.	Podejmowanie inicjatyw i nowatorskich rozwiązań na rzecz ochrony macierzyństwa i dziecka w rodzinie poprzez między innymi pracę w zespołach interdyscyplinarnych.	2021-2026	GOPS, Gmina, SPZPOZ, Placówki oświatowe, Policja	Liczba podjętych działań	Środki własne, Budżet państwa, EFS
5.	Systematyczne współdziałanie OPS z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom oraz dofinansowanie działań naprawczych	2021-2026	GOPS, szkoły	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, EFS

	prowadzonych przez szkoły, w tym dożywiania uczniów.				
6.	Organizowanie i rozwój grup wsparcia i grup samopomocowych oraz stworzenie dzieciom i młodzieży alternatywnych metod spędzania wolnego czasu (na terenie gminy funkcjonuje Gminny Dom Kultury)	2021-2026	GOPS, Gmina, GKRPA, GOK, GBP	Liczba prowadzonych grup	Środki własne, Budżet państwa, EFS

Cel. 3. Działania Gminy zmierzające do rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami.

Lp.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźnik celu	Źródła Finansowania
1.	Diagnoza potrzeb i problemów związanych z uzależnieniem	2021-2026	GKRPA, GOPS	Liczba przeprowadzonych diagnoz	Środki własne, Budżet państwa
2.	Propagowanie wiedzy na temat uzależnień i metod leczenia	2021-2026	GKRPA, GOPS	Liczba artykułów w prasie, stronach internetowych, liczba materiałów edukacyjnych i informacyjnych	Środki własne, Budżet państwa
3.	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	2021-2026	GOPS, Policja, GKRPA	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
4.	Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	2021-2026	GKRPA, GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
5.	Realizowanie programów profilaktycznych	2021-2026	GOPS, GKRPA, Gmina	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
6.	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	2021-2026	GKRPA, GOPS	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
7.	Egzekwowanie i kontrola zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim na terenie gminy	2021-2026	GKRPA	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa

Cel. 4. Działania Gminy zmierzające do przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźnik celu	Źródła Finansowania
1.	Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie poprzez skuteczne i kompleksowe działanie wszystkich służb, organizacji i instytucji zajmujących się tym problemem (policja, prokuratura, OPS, szkoły, świetlice)	2021-2026	GOPS, Policja, szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
2.	Udzielenie pomocy ofiarom Przemocy (pomoc materialna, prawna, zapewnienie mieszkania, opieki lekarskiej)	2021-2026	GOPS, Policja, szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba osób objęta wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
3.	Podjęcie działań wobec sprawców przemocy: - skierowanie na leczenie, - pomoc psychologiczna, - praca socjalna (kontrakt socjalny)	2021-2026	GOPS, Policja, szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba osób objęta wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
4.	Prowadzenie działań profilaktycznych szczególnie wśród dzieci i młodzieży poprzez organizowanie konferencji, spektakli profilaktycznych i innych spotkań poświęconych problematyce przemocy w rodzinie	2021-2026	GOPS, Policja, szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba osób objęta wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
5.	Tworzenie grup samopomocowych – ofiar przemocy	2021-2026	GOPS, Policja, szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba osób objęta wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
6.	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb i instytucji do udzielania pomocy ofiarom przemocy oraz podejmujących interwencje wobec sprawców poprzez organizowanie szkoleń dla: - policjantów, - lekarzy, - nauczycieli, pedagogów szkolnych - pracowników socjalnych, - członków GKRPA	2021-2026	GOPS, Policja, szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Środki własne, Budżet państwa
7.	Szeroko rozumiana działalność informacyjno-edukacyjna o problemie przemocy w rodzinie poprzez media, szkoły, organizowanie konferencji, porad, kampanii, itp.	2021-2026	GOPS, Policja, szkoły, służba zdrowia, organizacje pozarządowe	Liczba podjętych działań	Środki własne, Budżet państwa

Cel. 5. Wsparcie osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa oraz realizacja przedsięwzięć zmierzających do redukcji tego zjawiska.

Lp.	Działania	Harmonogram realizacji	Realizatorzy	Wskaźnik celu	Źródła Finansowania
1.	Działania polegające na udzielaniu doraźnej i stałej pomocy w formie, świadczeń pieniężnych: - zasiłki z pomocy społecznej, - świadczenia wychowawcze, - świadczenia z funduszu alimentacyjnego, - świadczenia rodzinne, - stypendia, - dodatki mieszkaniowe	2021-2026	GOPS	Liczba osób objęta wsparciem	Środki własne. Budżet państwa
2.	Działania polegające na udzielaniu świadczeń niepieniężnych: pomoc rzeczowa, świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, refundowanie posiłków dla dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach	2021-2026	GOPS, szkoły	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
3.	Tworzenie zamkniętego Rynku pracy poprzez organizowanie robót publicznych, Prac Społecznie Użytecznych	2021-2026	GOPS, Gmina PUP	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
4.	Diagnoza potrzeb lokalnego rynku pracy - potrzeba współpracy z PUP, przedsiębiorcami, instytucjami i organizacjami w tym zakresie	2021-2026	GOPS, PUP	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne
5.	Zbudowanie oparcia systemu społecznego dla osób i rodzin ubogich poprzez tworzenie oparcia socjalnego, prawnego i psychologicznego (grupy samopomocowe)	2021-2026	GOPS, Gmina	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne
6.	Nauczenie umiejętnego wykorzystania własnych zasobów poprzez pracę socjalną, doradztwo zawodowe	2021-2026	GOPS, PUP	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne
7.	Wspieranie inicjatyw służących rozwojowi przedsiębiorczości socjalnej na terenie gminy	2021-2026	GOPS, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, EFS
8.	Współpraca z PUP oraz organizacjami pozarządowymi w celu przeciwdziałania bezrobociu poprzez organizowanie szkoleń	2021-2026	GOPS, PUP, organizacje pozarządowe	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa
9.	Propagowanie działań zmierzających do przekwalifikowania się osób pozostających długotrwale bezrobotnymi	2021-2026	GOPS, PUP	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, EFS
10.	Pozyskiwanie środków z funduszy Unii Europejskiej pozwalających na realizację projektów aktywizujących osoby zagrożone problemem ubóstwa	2021-2026	GOPS, Gmina, EFS	Liczba osób objętych wsparciem	Działania niefinansowe
11.	Pomoc psychologiczna w celu eliminacji negatywnych skutków ubóstwa	2021-2026	GOPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Budżet państwa, EFS

8.3. Zarządzanie, monitoring i ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Widawa.

Realizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie zarządzał Zespół Zarządzający, w którego skład wchodzi m. in. pracownicy Urzędu Gminy Widawa, pracownicy GOPS, radni, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Widawie, Przewodniczący Komisji ds. Społecznych i Oświaty, Komisariat Policji w Widawie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Dąbrowie Widawskiej, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Widawie, Gminny Ośrodek Kultury w Widawie, Gminna Biblioteka Publiczna w Widawie, społeczności lokalnych, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

Zostanie on powołany Zarządzeniem Wójta w ciągu trzech miesięcy od dnia przyjęcia GSRPS lub jej aktualizacji na mocy uchwały Rady Gminy.

Do zadań Zespołu Zarządzającego należy m. in.:

- zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów – sprawozdania z poszczególnych podmiotów realizujących projekty (instytucji publicznych i niepublicznych),
- przygotowywanie rocznego Raportu na temat wdrażania strategii, który będzie przedstawiany Wójtowi do 31 stycznia następnego roku, a następnie do 31 marca przekazywany przez Wójta do zatwierdzenia Radzie Gminy,
- przygotowywanie Planu Działania na kolejny rok z uwzględnieniem planowania budżetu gminy - zapewnienie wkładu własnego do projektów przygotowywanych do funduszy zewnętrznych,
- nadzór nad realizacją celów i działań przewidzianych w GSRPS,
- zapewnienie przygotowania i wdrożenia działań/zadań w zakresie informacji i promocji GSRPS.

Pracami Zespołu Zarządzającego kieruje Koordynator realizacji GSRPS. Rolę Koordynatora pełnić będzie osoba wyznaczona przez Wójta Gminy Widawa przy ścisłej współpracy z członkami zespołu zarządzającego.

IX. Podsumowanie

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Widawa pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu. Sukces jej realizacji zależy od wielu czynników, zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych. Największym z zagrożeń jest sytuacja demograficzna naszego kraju, zahamowanie rozwoju gospodarczego kraju oraz osłabienie tendencji wzrostowych. Wzrost poziomu dochodów ludności stanowić będzie najlepszą gwarancję rozwiązywania podstawowych problemów społecznych, jakimi są bezrobocie, ubóstwo i alkoholizm. Odpowiedzialność społeczna rodzin oraz państwa w stosunku do osób samotnych, niepełnosprawnych, długotrwale chorych powinna spełniać oczekiwania i potrzeby tych osób, aby osoby te mogły funkcjonować w życiu codziennym. Realizacja strategii wymaga zaangażowania całej wspólnoty gminnej w tym także wsparcie instytucji pożytku publicznego, kościoła czy władz szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Wdrożenie programu przyczyni się do znaczącego ograniczenia problemów występujących na terenie gminy. Jego efektem będzie znaczący wzrost poziomu życia obywateli oraz integracja lokalnej ludności. Gminie zaś pozwoli na ograniczenie wydatków na szeroko rozumianą pomoc społeczną i skierowanie większych nakładów finansowych na modernizację infrastruktury społecznej co pobudzi rozwój naszej Gminy.